

AVG Explosieven Opsporing NL

Huizen Oost-West As

Vooronderzoek ontplofbare oorlogsresten conflictperiode

OPDRACHTGEVER : Arcadis Nederland BV
ONS PROJECTNR. : 143000158
UW PROJECTNR. : 30106714
VERSIE : 01
DATUM : 16-1-2023

AVG Bouwstoffen

**AVG Explosieven
Opsporing**

AVG Infra

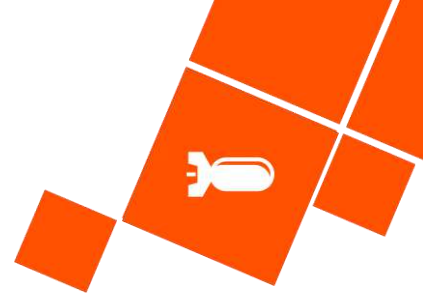

AVG Transport

AVG Explosieven Opsporing Nederland
Veerweg 10, 5171 PW Kaatsheuvel
Postbus 160, 6590 AD Gennep
T +31 416 700220

eo@avg.eu
www.avg.eu
KvK 12029421

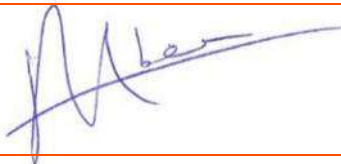
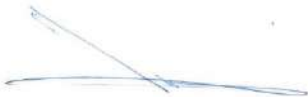
BTW-id: NL801449455B01
Betaalrekening: NL24RAB00353306797
G-rekening: NL46RAB00991487540

Distributielijst

- Arcadis Nederland BV
- AVG Explosieven Opsporing Nederland

Dit document is bestemd voor de opdrachtgever.

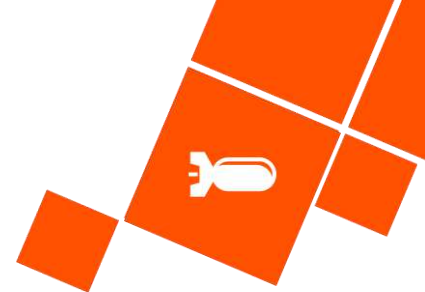
Opdrachtgever	Arcadis Nederland BV
Rapport	143000158
Naam	Huizen Oost-West As
Versie	VO-01, concept, opgesteld conform het CS-VROO d.d. februari 2021
Datum	16-1-2023
Vrijgegeven door:	Menno Abee (manager)
Paraaf:	
Vrijgegeven door:	Jeffry van den Bout (coördinator / senior deskundige 000)
Paraaf:	
Opgesteld door:	Niels Faber (historicus)
Paraaf:	

Afbeelding voorblad.

Luchtfoto van het onderzoeksgebied: d.d. 16 april 1945. Bron: Universiteit Wageningen, afdeling Speciale Collecties, sortie 16-2071, fotonummer 1014.

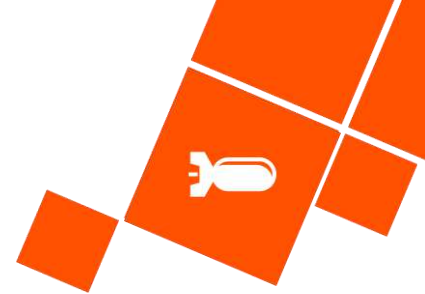
Rechten voorbehouden.

De in deze rapportage aanwezige informatie, waaronder de tekst en het kaartmateriaal, is eigendom van AVG. Het is de opdrachtgever toegestaan deze rapportage als één geheel aan derden kenbaar te maken, met het doel waarvoor het is vervaardigd. De verstrekking van afbeeldingen uit de rapportage, of de separaat meegestuurde digitale bijlagen die hier-toe behoren, is zonder toestemming van de auteur niet toegestaan in verband met mogelijke (beeld)rechten.

INHOUD

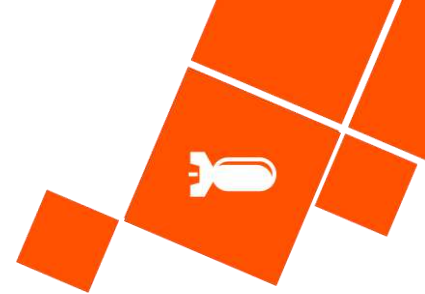
1	INLEIDING	6
1.1	Aanleiding	6
1.2	Probleemstelling.....	6
1.3	Doelstelling	6
1.4	Onderzoeksgebied	7
1.5	Onderzoeksmethode	8
1.5.1	Algemeen.....	8
1.5.2	Inventarisatie bronnenmateriaal.....	11
1.5.3	Beoordeling bronnenmateriaal	13
1.5.4	Verantwoording	13
1.5.5	Personele deskundigheid	13
1.5.6	Leeswijzer	14
2	INVENTARISATIE BRONNENMATERIAAL	15
2.1	Eerder uitgevoerde onderzoeken	15
2.1.1	Rapportages AVG	15
2.1.2	Derden	15
2.2	Literatuur	15
2.2.1	Meidagen 1940	15
2.2.1.1	Beknopt algemeen historisch kader	15
2.2.1.2	Het onderzoeksgebied in de meidagen van 1940	16
2.2.2	Luchtoorlog 1940-1945.....	16
2.2.3	Bevrijdingsperiode.....	18
2.2.3.1	Het onderzoeksgebied in 1945	18
2.2.4	Munitieruimingen	18
2.3	Collectie kaarten Topografische Dienst Kadaster.....	18
2.3.1	Geallieerde stafkaarten	18
2.3.2	Defence Overprints.....	19
2.3.3	Historische kaarten.....	19
2.3.4	Duitse stafkaart	19
2.4	Gemeentearchieven Huizen en Blaricum.....	21
2.5	Nieuwsberichten.....	23
2.5.1	AVG bedrijfsarchief, internet en Koninklijke Bibliotheek.....	23

2.6	Explosieven Opruimingsdienst Defensie.....	24
2.6.1	Collectie ruimrapporten.....	24
2.6.2	Collectie mijnenkaarten.....	24
2.7	Nederlands Instituut voor Militaire Historie	26
2.7.1	Collectie Duitse verdedigingswerken	26
2.7.2	Beeldbank NIMH	26
2.8	Provinciaal archief / Militair Gezag	26
2.8.1	Militair Gezag.....	26
2.8.1.1	Militair Gezag Noord-Holland.....	26
2.9	Nationaal archief	27
2.9.1	Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen.....	27
2.9.2	Korps Hulpverleningsdienst	28
2.9.3	Bunkerarchief	28
2.10	Semi-Statistisch Informatiebeheer.....	29
2.10.1	Archief Mijn- en Munitie Opruimings Dienst	29
2.11	Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie	30
2.11.1	Collectie Departement van Justitie.....	30
2.11.2	Collectie Generalkommissariat für das Sicherheitswesen	31
2.11.3	Beeldbank Tweede Wereldoorlog	31
2.12	The National Archives Londen	32
2.12.1	Daily Logs	32
2.13	The National Archives and Records Administration.....	33
2.13.1	Kriegstagebücher	33
2.14	Bundesarchiv-Militärarchiv Freiburg	33
2.15	Imperial War Museums	33
2.16	Library and Archives Canada.....	34
2.16.1	Collectie Defence Overprints en Overlays	34
2.17	Heemkundekringen en historische verenigingen	34
2.18	Luchtfoto's	34
2.18.1	Geraadpleegde luchtfoto's	34
2.18.2	Veranderingen na-conflictperiode	38
3	CHRONOLOGIE RELEVANTE GEBEURTENISSEN	40
3.1	Gebeurtenisstablet en gebeurtenissenkaart	40

4	BEOORDELING BRONNENMATERIAAL.....	43
4.1	Indicaties voor explosieven in het onderzoeksgebied	43
4.2	Leemten in kennis bronnenmateriaal	43
4.3	Soort, verschijningsvorm en aantallen	44
4.4	Horizontale en verticale begrenzing verdacht gebied.....	44
4.5	Bodembelastingkaart	44
5	CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN	46
5.1	Conclusie	46
5.2	Advies vervolgtraject	46
6	BIJLAGEN	47
6.1	Bronnenlijst.....	47
6.1.1	Archieven en overige instanties.....	47
6.1.2	Literatuur.....	47
6.1.3	Websites	48
6.1.4	Overig	48
6.2	Certificaat vooronderzoek en risicoanalyse	49
6.3	Motivatatie luchtfotobestelling	50
6.4	Afkortingenlijst	52
6.5	Wijze benadering archiefbronnen	53

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

AVG Explosieven Opsporing Nederland (hierna: AVG) heeft in opdracht van Arcadis Nederland BV een vooronderzoek naar de aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten uitgevoerd ter plaatse van de projectlocatie Oost-West As te Huizen (zie de kaarten op pagina 9 met de situatie tijdens de Tweede Wereldoorlog en op pagina 10 met de huidige situatie). Hier worden in de toekomst diverse civieltechnische bodemingrepen uitgevoerd.

De werkzaamheden betreffen een herinrichting van onder andere de Huizermaatweg en de Bovenmaatweg ten behoeve van een nieuwe Hoogwaardige Openbaar Vervoer (HOV) verbinding tussen Hilversum en Amsterdam, met oog voor ruimtelijke inpassing. In het kort betekent dit dat rotondes worden omgevormd tot verkeerspleinen, waar de bussen met meer comfort overheen kunnen rijden. Overig verkeer wordt door een visuele wegversmallingen gedwongen vaart te minderen. Voor fietsers wordt op de pleinen éénrichtingsverkeer ingesteld. Inritconstructies op de kop van zijstraten zorgen dat al het verkeer op de Huizermaatweg voorrang krijgt, dus ook voetgangers en fietsers. De nieuwe groene fietsroute door het Stadspark zal worden aangesloten op de kruising bij De Regentesse. Op deze manier verbetert de veiligheid van fietsers en ander langzaam verkeer op die kruising.¹

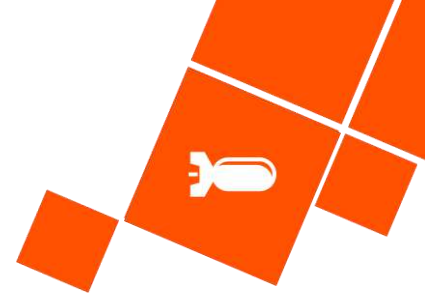
1.2 Probleemstelling

Er kunnen ontplofbare oorlogsresten in het onderzoeksgebied zijn achtergebleven door gevechtshandelingen of dumpingen. Er ontstaat bij het spontaan aantreffen en beroeren van ontplofbare oorlogsresten uit de Tweede Wereldoorlog mogelijk een verhoogd veiligheidsrisico. Onbedoelde detonaties kunnen bij de uitvoering van werkzaamheden in het ergste geval leiden tot dodelijk letsel en zware schade aan materieel en omgeving. Spontane vondsten van ontplofbare oorlogsresten kunnen resulteren in meerwerkkosten door stagnatie van de uitvoeringswerkzaamheden.

1.3 Doelstelling

Het doel van het vooronderzoek is om aan de hand van een breed scala aan historisch feitenmateriaal een zo genuanceerd mogelijk beeld met betrekking tot het onderzoeksgebied in de Tweede Wereldoorlog te verkrijgen. Aan de hand van deze gegevens wordt een antwoord gegeven op de vraag of en zo ja in welke delen van het onderzoeksgebied er sprake is van een verhoogd risico op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten. Er wordt daarnaast ingegaan op de te verwachten soort(en) ontplofbare oorlogsresten, de verschijningsvorm en de mogelijke hoeveelheid.

¹ Dit betreft een projectomschrijving van opdrachtgever Arcadis Nederland BV.

Het onderzoek resulteert in een horizontale en verticale afbakening van het verdachte gebied door middel van GIS kaartmateriaal en het advies om de werkzaamheden onder reguliere omstandigheden uit te voeren, of om vervolgstappen te zetten in de vorm van bijvoorbeeld een (projectgebonden) risicoanalyse of direct een detectieonderzoek.

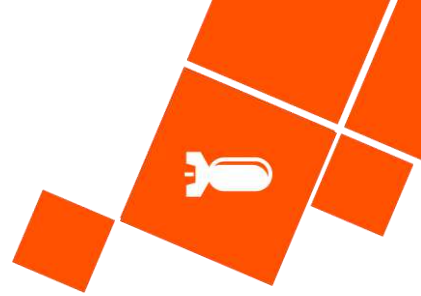
1.4 Onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied bevindt zich in de gemeenten Huizen en Blaricum ter hoogte van de Huizermaatweg, Bovenmaatweg en Aristoteleslaan. In deze rapportage worden feiten omschreven van oorlogshandelingen die in en nabij het onderzoeksgebied hebben plaatsgevonden. Er wordt bij het bepalen van de relevantie onderscheid gemaakt in de volgende opties:

- Het feit wordt niet in de rapportage opgenomen wanneer de locatie van de gevechtshandeling verder dan ca. 200 meter van het onderzoeksgebied af ligt.
- Binnen deze rapportages worden alle noemenswaardige feiten binnen een straal van ca. 200 meter rondom het onderzoeksgebied opgenomen, waarbij één van de volgende relevanties wordt benoemd:
 - Het feit krijgt de relevantie “nee” wanneer deze buiten het onderzoeksgebied ligt en op voorhand al kan worden bepaald dat deze geen invloed heeft op het onderzoeksgebied. Het feit wordt niet opgenomen in de gebeurtenisstabel in deze rapportage en krijgt geen nummer op de gebeurtenissenkaart in de bijlage.
 - Het feit krijgt de relevantie “mogelijk” wanneer het een melding betreft die buiten het onderzoeksgebied ligt en mogelijk van invloed is op het onderzoeksgebied, of wanneer de melding een groter gebied betreft dan binnen het onderzoeksgebied ligt. Het feit wordt opgenomen in de gebeurtenisstabel, wordt wel of niet afgebakend, en krijgt een nummer op de gebeurtenissenkaart, mits het feit binnen de contouren van de kaart valt.
 - Het feit krijgt de relevantie “ja” wanneer met zekerheid kan worden bepaald dat deze binnen het onderzoeksgebied ligt en een afbakening invloed heeft op het onderzoeksgebied. Het feit wordt opgenomen in de gebeurtenisstabel, de afbakening wordt gemotiveerd en het feit wordt van een nummer op de gebeurtenissenkaart voorzien.

Het onderzoeksgebied ligt in de volgende gemeenten:

Huidige gemeenten	Gemeenten tijdens de Tweede Wereldoorlog
Huizen	Huizen
Blaricum	Blaricum

1.5 Onderzoeksmethode

1.5.1 Algemeen

Bij het vooronderzoek worden literatuur en historische bronnen verzameld en gestructureerd geordend. Het eindresultaat is een rapportage met een bijbehorende bodembelastingkaart. Het vooronderzoek dient conform het Certificatieschema Vooronderzoek en Risicoanalyse te worden uitgevoerd.

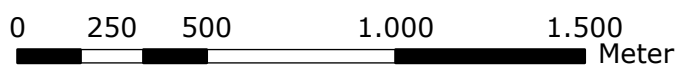
Het vooronderzoek heeft tot doel om te beoordelen of er in het onderzoeksgebied sprake is van concrete aanwijzingen van de aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten, en indien deze concrete aanwijzingen er zijn, om het verdachte gebied af te bakenen. Dit komt samen in de gebeurtenisstabel in hoofdstuk 3. Het vooronderzoek bestaat uit zowel het inventariseren als beoordelen (analyseren) van bronnenmateriaal. Eindresultaat is een rapportage en een bijbehorende bodembelastingkaart ontplofbare oorlogsresten. Dit vooronderzoek heeft betrekking op de periode 1940-1945 (conflictperiode).

SITUATIE W.O.II

LEGENDA

Onderzoeksgebied

ACTUELE SITUATIE

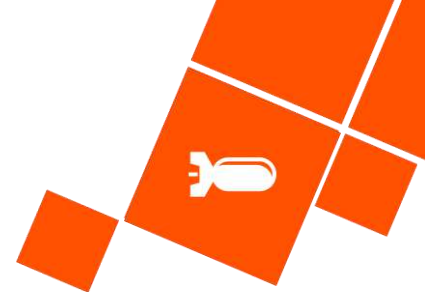

LEGENDA

 Onderzoeksbied

0 250 500 1.000 1.500 Meter

1.5.2 Inventarisatie bronnenmateriaal

Het bronnenonderzoek vindt plaats op basis van een inventarisatie van:

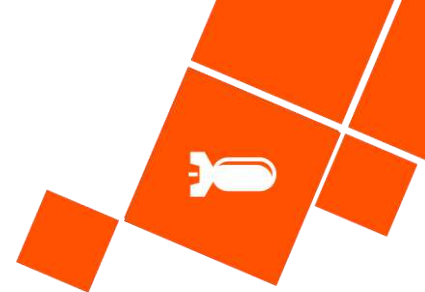
- Gebeurtenissen die hebben geleid tot de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten (indicaties)
- Gebeurtenissen die hebben geleid tot de verwijdering van ontplofbare oorlogsresten (contra-indicaties)

Medewerkers van AVG hebben (in het verleden) ten bate van dit vooronderzoek diverse archieven bezocht. Er was in alle gevallen sprake van fysiek archiefbezoek, tenzij het archief reeds gedigitaliseerd was, zoals ingeval de toegang 575 van het NIMH en de via de website van Delpher te raadplegen krantencollectie van het Nationaal Archief.

Wij hebben de volgende archieven en collecties al dan niet geraadpleegd:

Verplichte bronnen

Bron	Korte omschrijving	Geraadpleegd	Hoofdstuk
Literatuur	O.a. De luchtverdediging in de meidagen 1940 en de groene serie	Ja	2.2
Gemeentearchieven Huizen en Blaricum	Vermeldingen oorlogshandelingen	Ja	2.4
Provinciaal archief / Noord-Hollands archief te Haarlem	Vermeldingen oorlogshandelingen	Ja	2.8
Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (Amsterdam)	Toegangen 216k en 077	Ja	2.11
Nationaal Archief ('s-Gravenhage)	Inspectie Bescherming Bevolking tegen luchtaanvallen (toegang 2.04.53.15), Korps Hulpverleningsdienst (toegang 2.04.110), Bureau Registratie Verdedigingswerken van het Ministerie van Defensie: zgn. "Bunkerarchief"(toegang 2.13.167)	Ja	2.9
Semi-Statisch Informatiebeheer (Rijswijk)	Mijn- en Munitie Opruimingsdienst	Ja	2.10
Explosieven Opruimings Dienst Defensie	Geruimde explosieven (mora's/wo's), mijnenkaarten	Ja	2.6
Luchtfotocollectie Bibliotheek Universiteit Wageningen	Luchtfoto's Tweede Wereldoorlog	Ja	2.18
Luchtfotocollectie Topografische Dienst (Kadaster)	Luchtfoto's Tweede Wereldoorlog	Ja	2.18
Luchtfotocollectie National Collection of Aerial Photography (NCAP, Edinburgh)	Luchtfoto's Tweede Wereldoorlog	Ja	2.18
Koninklijke Bibliotheek / Delpher	Oude krantenberichten betreffende ontplofbare oorlogsresten	Ja	2.5
Nederlands Instituut voor Militaire Historie ('s-Gravenhage)	Toegang 575	Ja	2.7

Bron	Korte omschrijving	Geraadpleegd	Hoofdstuk
The National Archives (Londen)	Gegevens aangaande luchtaanvallen door Royal Air Force	Ja	2.12
Bundesarchiv-Militärarchiv (Freiburg)	Gegevens Luftwaffenführungsstab	Ja	2.14

Aanvullende bronnen

Bron	Korte omschrijving	Geraadpleegd	Hoofdstuk
Nederlands Instituut voor Militaire Historie ('s-Gravenhage)	Toegang 409 ²	Nee	--
The National Archives (Londen)	Gegevens aangaande artilleriebeschietingen	Nee	--
The National Archives and Records Administration (Washington)	Kriegstagebuch Admiral in den Niederlanden. 1-31 december 1944, Kriegstagebuch Marinebefehlshaber Niederlande. 1940-1941, Gegevens 8th Air Force, 9th Air Force ³	Ja	2.13
Getuigenverklaringen	Getuigenverslagen uit de eerste hand ⁴	Nee	--
Kadaster Zwolle	Collectie Stafkaarten Topografische Dienst Kadaster te Zwolle / naoorlogs kaartmateriaal	Ja	2.3

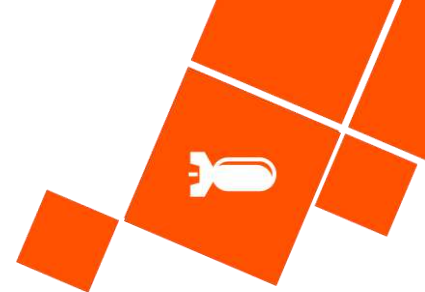
Niet in het Certificatieschema Vooronderzoek en Risicoanalyse benoemde bronnen

Bron	Korte omschrijving	Geraadpleegd	Hoofdstuk
Bedrijfsarchief AVG	Gegevens uit binnen- en buitenlandse archieven	Ja	2.1, 2.5
Bedrijfsdatabase AVG	O.a. oude webartikelen	Ja	2.1, 2.5
In het verleden uitgevoerde (voor)onderzoeken	(Voor)onderzoeken	Ja	2.1
Luchtfotocollectie Luftbilddatenbank	Luchtfoto's Tweede Wereldoorlog	Nee	--
Imperial War Museums	Beeldmateriaal Tweede Wereldoorlog	Ja	2.15

² Er zijn in de geraadpleegde verplichte bronnen geen aanwijzingen aangetroffen waaruit blijkt dat er gevechtshandelingen in of nabij het onderzoeksgebied hebben plaatsgevonden in de meidagen van 1940. Derhalve is toegang 409 van het NIMH niet geraadpleegd.

³ Er zijn in de geraadpleegde verplichte bronnen geen aanwijzingen aangetroffen waaruit blijkt dat er Amerikaanse luchtaanvallen in of nabij het onderzoeksgebied hebben plaatsgevonden. Derhalve zijn er geen gegevens van de 8th Air Force en 9th Air Force geraadpleegd (hieronder worden ook de mission reports begrepen).

⁴ AVG beschikt niet over adresgegevens van relevante getuigen.

Bron	Korte omschrijving	Geraadpleegd	Hoofdstuk
Library and Archives Canada	Defence Overprints	Ja	2.16
Centre Historique des Archives à Vincennes	Franse gevechtsverslagen	Nee	--
The Polish Institute and Sikorski Museum	Poolse gevechtsverslagen	Nee	--
Heemkundekringen / historische kringen	Plaatselijke archieven	Ja	2.17
Locatiedeskundige	Expert op het gebied van lokale historie	Nee	--

1.5.3 Beoordeling bronnenmateriaal

In deze fase van het vooronderzoek worden de indicaties en contra-indicaties uit het bronnenonderzoek beoordeeld. Op basis van deze gegevens wordt gemotiveerd vastgesteld of er sprake is van een op ontplofbare oorlogsresten verdacht gebied. Indien er sprake is van een verdacht gebied, dan wordt tevens bepaald: de (sub)soort, de mogelijke aantallen en de verschijningsvorm van de vermoedelijk aanwezige ontplofbare oorlogsresten, alsmede de horizontale en verticale afbakening van het verdachte gebied (indien mogelijk).

Bij de beoordeling van het bronnenmateriaal is gebruikgemaakt van het geografisch informatie systeem (GIS). De indicaties en contra-indicaties zijn vertaald naar een locatie in het RD-coördinatenstelsel en verwerkt in GIS. De GIS dataset wordt mede gebruikt om te beoordelen of het onderzoeksgebied, of delen daarvan, verdacht is op de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten.

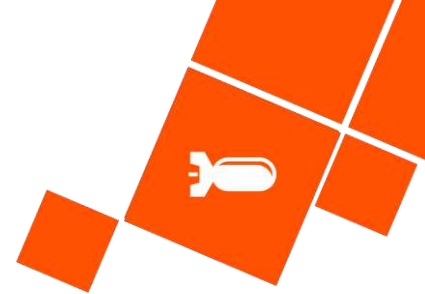
1.5.4 Verantwoording

Het vooronderzoek is tot stand gekomen dankzij de volgende personen:

- Dhr. N. Faber BA (historicus): opstellen van het vooronderzoek, luchtfotoanalyse en het GIS-kaartmateriaal;
- Dhr. G. den Braven MA (historicus): verificatie luchtfotoanalyse en het GIS-kaartmateriaal;
- Dhr. M.A. Abee (manager): interne beoordeling opzet en inhoud rapportage;
- Dhr. Dr. W. van den Brandhof (historicus/afdelingshoofd vooronderzoeken): interne beoordeling inhoud rapportage;
- Dhr. J. van den Bout (coördinator / senior deskundige OOO): interne beoordeling inhoud rapportage.

1.5.5 Personele deskundigheid

Het opstellen van het vooronderzoek vereist een multidisciplinaire aanpak. Hierbij is personeel (of zijn derden) betrokken die deskundige zijn op het gebied van meerdere expertises. Bij het vooronderzoek dienen meerdere deskundigen betrokken te zijn, die tenminste beschikken over de volgende expertises: deskundigheid op het gebied van het opstellen van een historisch vooronderzoek, deskundigheid op het gebied van ontplofbare

oorlogsresten, deskundigheid op het gebied van de civiele techniek, deskundigheid op het gebied van luchtfoto-interpretatie en deskundigheid op het gebied van geografische informatiesystemen (GIS). In de hierop volgende tabel staat weergegeven wie er bij dit vooronderzoek betrokken zijn en op welk gebied zij deskundige zijn.

Naam	Historisch onderzoek	Deskundigheid ontplofbare oorlogsresten	Civiele techniek	Luchtfoto-interpretatie	Geografische Informatiesystemen
Wouter van den Brandhof	X		X	X	X
Gijs den Braven	X		X	X	X
Niels Faber	X			X	X
Menno Abee			X	X	X
Jeffry van den Bout		X		X	X

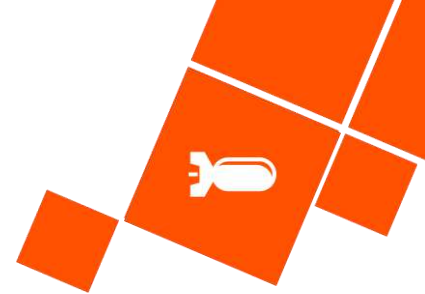
1.5.6 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat de resultaten van het literatuur- en archiefonderzoek.

In hoofdstuk 3 zijn de relevante indicaties en contra-indicaties chronologisch in een lijst van gebeurtenissen geordend en middels een kaart weergegeven. In dit hoofdstuk is tevens bepaald of de lijst met gebeurtenissen voldoende indicaties bevat voor de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten ter plaatse van de onderzoeklocatie.

Hoofdstuk 4 is het resultaat van de beoordeling van bronnenmateriaal. Hierin is tevens de bijbehorende bodembelastingkaart opgenomen.

Conclusies en aanbevelingen komen aan de orde in hoofdstuk 5.

2 INVENTARISATIE BRONNENMATERIAAL

2.1 Eerder uitgevoerde onderzoeken

2.1.1 Rapportages AVG

Medewerkers van AVG hebben in het verleden een relevant (voor-)onderzoek op het grondgebied van de gemeenten Huizen en Blaricum uitgevoerd. Het betreft de volgende rapportage:

- AVG Explosieven Opsporing Nederland, Vooronderzoek Gooimeer Vaargeul d.d. 31-03-2017. Projectnummer 1662185.

De aangetroffen relevante informatie is in deze rapportage verwerkt (zie o.a. § 2.2).

2.1.2 Derden

Er is in het AVG bedrijfsarchief één relevant (voor)onderzoek aanwezig, dat door een civiel explosieven opruimingsbedrijf in de gemeente Blaricum is uitgevoerd. Voor de gemeente Huizen zijn er geen relevante (voor)onderzoeken aanwezig. Het betreft de volgende rapportage in Blaricum:

- BeoBOM, Polder De Kampen-Blaricum d.d. 21-2-2020. Projectnummer BB-19-261-01.

Deze vooronderzoeken zijn geanalyseerd. Er zijn in deze rapportages geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.

Tevens zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- De VEO bommenkaart;
- Het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht;
- De gemeenten Huizen en Blaricum;
- Rijkswaterstaat;
- De Provincie Noord-Holland.

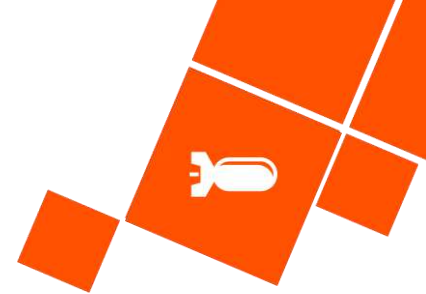
De relevante onderzoeksresultaten met betrekking tot het onderzoeksgebied zijn in deze rapportage verwerkt (zie o.a. § 2.4). Aangezien zich geen spoorlijnen in het onderzoeksgebied bevinden bestond er geen noodzaak ProRail te raadplegen.

2.2 Literatuur

2.2.1 Meidagen 1940

2.2.1.1 Beknopt algemeen historisch kader

Het Zesde en het Achttiende Duitse leger vielen op 10 mei 1940 Nederland binnen in kader van het door Hitler bevolen *Fall Gelb*. Het Zesde Leger trok door het zuidelijk deel van Nederland richting het Albertkanaal. De hoofdaanval van het Achttiende Leger was gericht op de Moerdijkbruggen die door Duitse parachutisten waren veroverd. De Moerdijkbruggen

waren de toegangspoort naar Vesting Holland waar het Nederlandse opperbevel, koningin Wilhelmina en de regering zetelden.

Nederland was van groot belang voor de *Luftwaffe* (de Duitse luchtmacht). De vliegvelden zouden worden gebruikt voor de strijd tegen Groot-Brittannië en tegelijkertijd kon het Ruhrgebied alleen afdoende worden beschermd tegen vijandelijke luchtaanvallen wanneer er Nederlands grondgebied aan het Derde Rijk was toegevoegd.

2.2.1.2 Het onderzoeksgebied in de meidagen van 1940

In de hierop volgende tabellen staan de onderzoeksresultaten m.b.t. de meidagen van 1940.

Datum	Gebeurtenis (bron: H. Amersfoort / P.H. Kamphuis (red.), Mei 1940. De strijd op Nederlands grondgebied)	Relevant	Motivatie
Mei 1940	Er zijn geen relevante vermeldingen aangetroffen met betrekking tot het onderzoeksgebied.	Nee	--

Datum	Gebeurtenis (V.E. Nierstrasz, De operatiën van het veldleger en het Oostfront van de Vesting Holland, mei 1940)	Relevant	Motivatie
Mei 1940	Er zijn geen relevante vermeldingen aangetroffen met betrekking tot het onderzoeksgebied.	Nee	--

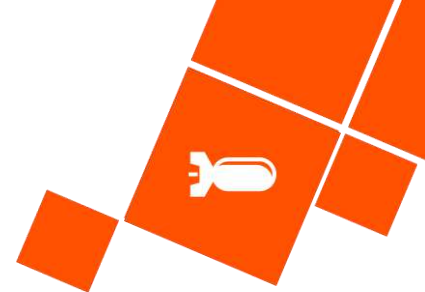
Datum	Gebeurtenis (bron: F.J. Molenaar, De luchtverdediging in de meidagen 1940. Deel 1 en deel 2)	Relevant	Motivatie
Mei 1940	Er zijn geen relevante vermeldingen aangetroffen met betrekking tot het onderzoeksgebied.	Nee	--

2.2.2 Luchtoorlog 1940-1945

In de hierop volgende tabellen staan vermeldingen die betrekking hebben op de luchtoorlog in de periode 1940-1945.

Datum	Gebeurtenis (bron: P. Grimm, Verloren luchtruim. De geallieerde luchtoperaties boven Nederland in mei 1940)	Relevant	Motivatie
Mei 1940	Er zijn geen relevante vermeldingen aangetroffen met betrekking tot het onderzoeksgebied.	Nee	--

Datum	Gebeurtenis (bron: E.H. Brongers, de gebroken vleugel van de Duitse adelaar)	Relevant	Motivatie
Mei 1940	Er zijn geen relevante vermeldingen aangetroffen met betrekking tot het onderzoeksgebied.	Nee	--

Datum	Gebeurtenis (bron: T. Eversteijn Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940 – 5 mei 1945) ⁵	Relevant	Motivatatie
11 augustus 1940	Bombardement door een Blenheim Mk IV op Huizen. Getroffen werd een zoeklichtstelling.	Nee	De vermelding is te globaal en valt niet te herleiden naar het onderzoeksgebied.

Datum	Gebeurtenis (bron: G.J. Zwanenburg, En nooit was het stil...Deel 1 en 2)	Relevant	Motivatatie
11 augustus 1940	Bombardement door een Blenheim Mk IV op Huizen. Getroffen werd een zoeklichtstelling (Deel 1, pagina 74).	Nee	De vermelding is te globaal en valt niet te herleiden naar het onderzoeksgebied.
19/20 november 1940	1 Wellington deed een aanval op een vermoed radiostation bij Huizen, maar resultaten konden niet worden waargenomen (Deel 1, pagina 132).	Nee	De vermelding is te globaal en valt niet te herleiden naar het onderzoeksgebied.
29 juli 1944	Door de Duitsers in hun Feindtätigkeitsbericht (FTB) gemeld: Een aanval met boordwapens op een zender in Huizen; Zender buiten gebruik gezet (Deel 2, pagina 261).	Nee	De vermelding is te globaal en valt niet te herleiden naar het onderzoeksgebied.

Datum	Gebeurtenis (bron: M. Middlebrook en C. Everitt, Bomber Command War Diaries)	Relevant	Motivatatie
1940-1945	Er zijn geen relevante vermeldingen aangetroffen met betrekking tot het onderzoeksgebied.	Nee	--

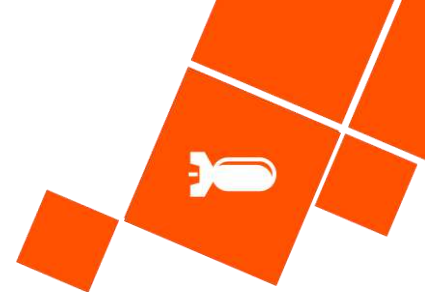
Datum	Gebeurtenis (bron: J. Foreman, The Fighter Command War Diaries)	Relevant	Motivatatie
1940-1945	Er zijn geen relevante vermeldingen aangetroffen met betrekking tot het onderzoeksgebied.	Nee	--

Datum	Gebeurtenis (bron: SGLO crashregister, webeditie)	Relevant	Motivatatie
26 november 1943	P-47 Thunderbolt D (42-7979, 56FG/62FS). Neergestort nabij Huizen.	Nee	De vermelding is te globaal en valt niet te herleiden naar het onderzoeksgebied.

Datum	Gebeurtenis (bron: H. Koopman, Vergeltungswaffen in Nederland)	Relevant	Motivatatie
1944-1945	Er zijn geen relevante vermeldingen aangetroffen met betrekking tot het onderzoeksgebied.	Nee	--

Datum	Gebeurtenis (bron: www.vergeltungswaffen.nl)	Relevant	Motivatatie
1940-1945	Er zijn geen relevante vermeldingen aangetroffen met betrekking tot het onderzoeksgebied.	Nee	--

⁵ AVG weet uit ervaring dat niet alle vermeldingen van T. Eversteijn betrouwbaar zijn. Derhalve moet deze bron altijd in combinatie met andere bronnen (ter verificatie van de genoemde gebeurtenissen) worden gebruikt.

2.2.3 Bevrijdingsperiode

2.2.3.1 Het onderzoeksgebied in 1945

Het onderzoeksgebied werd pas na de Duitse capitulatie in mei 1945 bevrijd. Er hebben hier derhalve in het laatste oorlogsjaar geen grondgevechten plaatsgevonden. Inzake het onderzoeksgebied in 1945 is de volgende literatuur geraadpleegd:

Datum	Gebeurtenis (bron: C. Klep en B. Schoenmaker, De bevrijding van Nederland 1944-1945. Oorlog op de flank)	Relevant	Motivatie
1945	Er zijn geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.	Nee	--

2.2.4 Munitieruimingen

De onderzoeksresultaten betreffende literatuur inzake munitieruimingen zijn als volgt:

Datum	Gebeurtenis (bron: A. Meijers, Achtung Minen – Danger Mines. Het ruimen van landmijnen in Nederland 1940-1947)	Relevant	Motivatie
1940-1947	Er zijn geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.	Nee	--

Datum	Gebeurtenis (bron: J. van Woensel, Vrij van explosieven. De geschiedenis van het EOCL en zijn voorgangers 1944-2004)	Relevant	Motivatie
1944-2004	Er zijn geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.	Nee	--

Datum	Gebeurtenis (bron: S.L. Veenstra, In de schaduw van de glorie: overzicht van vliegtuigbergingen in Nederland)	Relevant	Motivatie
1960-1977	Er zijn geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.	Nee	--

2.3 Collectie kaarten Topografische Dienst Kadaster

Bij het Kadaster te Zwolle is gezocht naar relevante geallieerde stafkaarten, alsmede Defence Overprints en historische topografische kaarten.

2.3.1 Geallieerde stafkaarten

Het onderzoeksgebied staat op de stafkaarten Bussum, sheet 361 (First Edition d.d. 1943) en Blaricum, sheet 362 (Second Edition d.d. 1945) die zijn opgemaakt volgens het Nord de Guerre coördinatenstelsel. Deze stafkaarten hebben een schaal van 1:25.000 en geven het onderzoeksgebied aan binnen de kaartvierkanten Z.2914, Z.3014, Z.3013, Z.3113, Z.3114 en Z.3213. Stafkaarten worden tevens gebruikt om de locaties van geallieerde

luchtaanvallen te achterhalen (zie hoofdstuk 2.13). Op pagina 20 zijn de stafkaarten weer-gegeven met de hierbij behorende nummering van de kaartvierkanten.

2.3.2 Defence Overprints

Het Kadaster te Zwolle beschikt over een collectie zgn. Defence Overprints. Dit zijn gealli-eerde stafkaarten waarop, op basis van o.a. geanalyseerde luchtfoto's uit de Tweede We-reldoorlog, Duitse militaire objecten werden ingetekend. Er is bij Kadaster Zwolle geen relevante Defence Overprint van het onderzoeksgebied gevonden.

2.3.3 Historische kaarten

Historische kaarten zijn bij het Kadaster geraadpleegd via de website van www.topotijd-reis.nl.

2.3.4 Duitse stafkaart

Er is in het AVG bedrijfsarchief een relevante Duitse stafkaart aanwezig:

- Topografische Karte der Niederlande 1:50.000, Truppenkarte 26, West. Harderwijk, maart 1941.

Deze stafkaart is vergelijkbaar met het exemplaar uit de collectie geallieerde stafkaarten en wordt hier derhalve niet afgebeeld.

GEALLIEERDE STAFKAARTEN MET NORD DE GUERRE KAARTVIERKANT RASTER

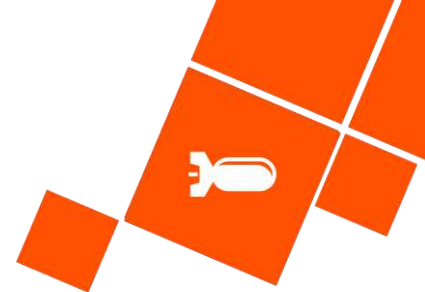
LEGENDA

Onderzoeksg gebied

Stafkaarten: 361 Bussum
362 Blaricum

0 250 500 1.000 1.500 Meter

2.4 Gemeentearchieven Huizen en Blaricum

Het onderzoeksgebied lag in de Tweede Wereldoorlog in de gemeenten Huizen en Blaricum.

Er is in de gemeentearchieven gezocht naar de volgende stukken:

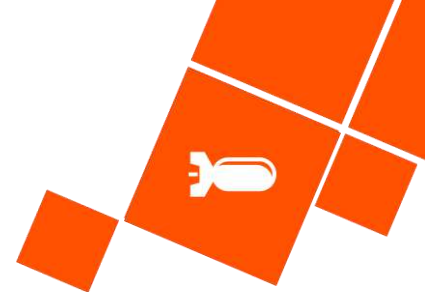
- De luchtbeschermingsdienst;
- Aangetroffen/geruimde ontplofbare oorlogsresten;
- Oorlogsschaderapporten.

Naar de volgende informatie is gezocht, indien het vooronderzoek conflictperiode daar aanleiding toe gaf:

- Ruimingen van verdedigingswerken;
- Politie- en brand(schade)rapporten;
- Vliegvelden (als in de nabijheid van het onderzoeksgebied een vliegveld aanwezig was);
- De naoorlogse omnummering van woningen: indien er sprake is van meldingen van oorlogshandelingen bij adressen waarvan de specifieke locatie niet bekend is.

Bij het Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen zijn de volgende inventarisnummers geraadpleegd:

Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen 1932 - 1986. Toegang SSAN021.	Periode
110 Driemaandelijke verslagen aan de Commissaris van de Provincie Noord-Holland	1943 - 1944
491 Stukken betreffende de melding van oorlogsschade aan de autoriteiten	1940
1171 Stukken betreffende de werkzaamheden van de Gemeentelijke Luchtbeschermingsdienst	1935 - 1944
1172- Stukken betreffende de verplichting tot melding aan de Duitse autoriteiten van voorvallen die op enigerlei wijze verband houden met oorlogshandelingen	1940 - 1944
1251 Stukken betreffende de vaststelling en wijziging van de Schadevergoedingsverordening alsmede betreffende de Schadevergoedingscommissie	1935-1952
1367 Circulaires en verstrekte inlichtingen inzake woningbouw in de oorlogsperiode en de huisvesting van burgers, alsmede de opgave van beschadigde gebouwen	1940-1945
1526 Stukken betreffende het gewoon onderhoud en het herstel van oorlogsschade aan fietspaden en wegen	1941-1953
1765 Stukken betreffende de uitvoering van herstelwerkzaamheden aan de haven in verband met door de Duitsers aangebrachte oorlogsschade	1945-1956
2371 Stukken betreffende het verlenen van medewerking aan schietoefeningen op het IJsselmeer	1939
2372 Stukken betreffende het verlenen van medewerking aan door de Duitse Wehrmacht gehouden schietoefeningen op het IJsselmeer	1941-1943
2375 Stukken betreffende de opruiming van tijdens de Duitse bezetting aangelegde versterkingen en herbestemming van de eventuele opbrengsten van door Duitsers of Geallieerden achtergelaten goederen	1945-1947
2376 Stukken betreffende de samenwerking met de Nederlandse Binnenlandse Strijdkrachten en met de Geallieerde legers	1945 - 1949
2377 Stukken betreffende vergoedingen voor verrichte werkzaamheden en leveranties ten behoeve van de Duitse Wehrmacht	1940 - 1943
3005 - Stukken betreffende een onderzoek naar de verblijfplaats van de ingevolge de bezetting verplicht in bewaring gegeven vuurwapens van de jager J. Teeuwissen uit Huizen	1943 - 1947

Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen 1932 - 1986. Toegang SSAN021.	Periode
3201- Verslagen van de toestand der gemeente	1931 - 1940
4042 - Stukken betreffende Militaire Oorlogsgraven	1940 - 1986
4062 - Brandrapporten van de Vrijwillige Brandweer	1935 - 1945

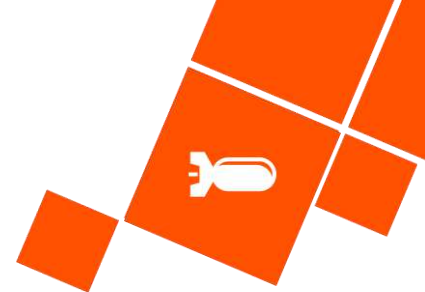
Bij het Archief van het gemeentebestuur van Blaricum zijn de volgende inventarisnummers geraadpleegd:

Inventaris van het archief van het gemeentebestuur Blaricum 1927 - 1979. Toegang SAGV099.1.	Periode
244 Verslagen over de (oorlogs) toestand in de gemeente uitgebracht aan de Commissaris der Koningin	1944 - 1945
1153 - 1154 Wijziging van huisnummers	1927 - 1973
1179 Opgave van oorlogsgraven van militairen en slachtoffers in de gemeente ten behoeve van landelijke registratie en eventuele overbrenging	1940 - 1975
1332 Organisatie van de gemeentelijke luchtbeschermingsdienst	1939 - 1948
1334 Rapportering aan rijksinstanties betreffende de bominslag op landhuis Orion d.d. 5 Oktober 1940	1940 - 1945
1342 Verslagen van de commandant van de brandweer inzake brandalarm	1940 - 1946
1343-1344 Rapporten van de commandant van de brandweer inzake brand en hulpverlening	1941 - 1981
1347 Zakboekjes van de Blaricumse vrijwillige brandweer	1911 - 1945
1549 Opgave en afwikkeling van de oorlogsgeweldschade	1941 - 1946
1729-1730 Stukken betreffende de vordering van onroerende goederen en verkrijging van schadevergoeding daarvoor	1940 - 1952
1736 Verrijking van vergoeding voor door burgers geleden bezettingsschade	1940 - 1945
2068 Afwikkelen en vergoeden van bezettingsschade	1942 - 1947
2070 Opgaven van in Blaricum gesneuveld militairen	1940 - 1941
2178 Kennis geven van schietoefeningen van de Duitse weermacht en corresponderen met de Vereniging Stad en Lande van Gooiland inzake de schietoefeningen en het opruimen van onontplofte projectielen op aan de vereniging toebehorende weidegronden	1941

Inventaris van het archief van het gemeentebestuur van Blaricum, 1980 - 1989. Toegang SAGV352.	Periode
24 Toekenning en wijziging van huisnummers	1982 - 1989

Inventaris van het archief van het gemeentebestuur van Blaricum, 1990 -1999. Toegang SAGV388.	Periode
86 Huisnummerbesluiten	1997 - 1999

De Luchtbeschermingsdienst was tijdens de Tweede Wereldoorlog onder andere verantwoordelijk voor het geven van luchalarm bij bombardementen, het controleren van verduisteringsmaatregelen en het opnemen van schade na uitgevoerde bombardementen en vliegtuigbeschietingen. Er zijn in de gemeentearchieven documenten van de Luchtbeschermingsdienst aanwezig.

In het onderstaande overzicht zijn de gegevens met betrekking tot aangetroffen/geruimde ontplofbare oorlogsresten en oorlogsschade opgenomen. De vetgedrukte vermeldingen hebben betrekking op het onderzoeksgebied.

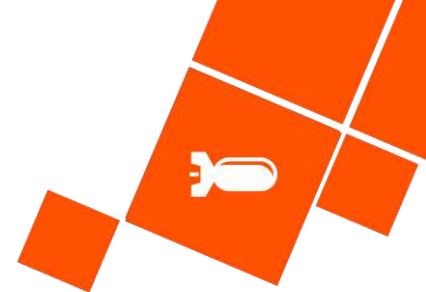
Datum	Gebeurtenis (bron: Gemeentearchief Goose Meren en Huizen)	Relevant	Motivatie	Document-code
22 februari 1941	"Schietoefeningen op het meentterrein gelegen ten Oosten van den koedijk en de strook van het IJsselmeer, gelegen ten oosten van de Huizer Haven en strekkend tot een lengte van 3 km. uit de kust." (Bron: Toegang SSAN021, inventarisnummer 2372).	Ja	In de gehele Oostermeent zijn schietoefeningen gehouden door de Duitse Weermacht waardoor ontplofte oorlogsresten mogelijk zijn achtergebleven.	GA-0406-SSAN021-2372-21
26 februari 1946	Komkaart der Gemeente Huizen met aanduiding PHOHI-zender en aldaar aangebrachte betonnen bunkerfundering. (Bron: Toegang SSAN021, inventarisnummer 2375).	Nee	De zender met bunkerfundering ligt buiten het onderzoeksgebied.	GA-0406-SSAN021-2375-02

Datum	Gebeurtenis (bron: Archief van het gemeentebestuur van Blaricum)	Relevant	Motivatie	Document-code
9 juni 1941	Opruiming ontplofte projectielen: na de schietoefeningen, welke de Duitse Weermacht op grondgebied van Blaricum en Huizen heeft gehouden zijn 25 ontplofte projectielen achtergebleven in weide- en grasland: - De "Oostermeent", eigendom van Vereeniging Stad- en Lande van Gooiland. - De meeste projectielen aangetroffen op de weide- en hooilanden in het gebied van het Waterschap "De Gooische Zomerkade". (Bron: Toegang SAGV099.1, inventarisnummer 2178).	Ja	Er zijn naar aanleiding van Duitse schietoefeningen verschillende ontplofte oorlogsresten opgeruimd; er zouden er nog meer kunnen liggen.	GA-0376-SAGV099.1-2178-19
20 maart 1941	Schietoefeningen op de gehele Oostermeent, richting Huizen en richting Eemnes, alsmede het IJsselmeer ten Oosten van de Huizer haven tot aan de plaats waar de Gooijersgracht op het IJsselmeer loost, en wel tot eene diepte van 1 km uit de kust. (Bron: Toegang SAGV099.1, inventarisnummer 2178).	Ja	In de gehele Oostermeent zijn schietoefeningen gehouden door de Duitse Weermacht waardoor ontplofte oorlogsresten mogelijk zijn achtergebleven.	GA-0376-SAGV099.1-2178-04

2.5 Nieuwsberichten

2.5.1 AVG bedrijfsarchief, internet en Koninklijke Bibliotheek

De collectie ontplofbare oorlogsresten gerelateerde nieuwsberichten in het AVG bedrijfsarchief, alsmede het internet en de oude krantencollectie van de Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage, zijn geraadpleegd. Er zijn geen berichten gevonden die betrekking hebben op het onderzoeksgebied.

2.6 Explosieven Opruimingsdienst Defensie

2.6.1 Collectie ruimrapporten

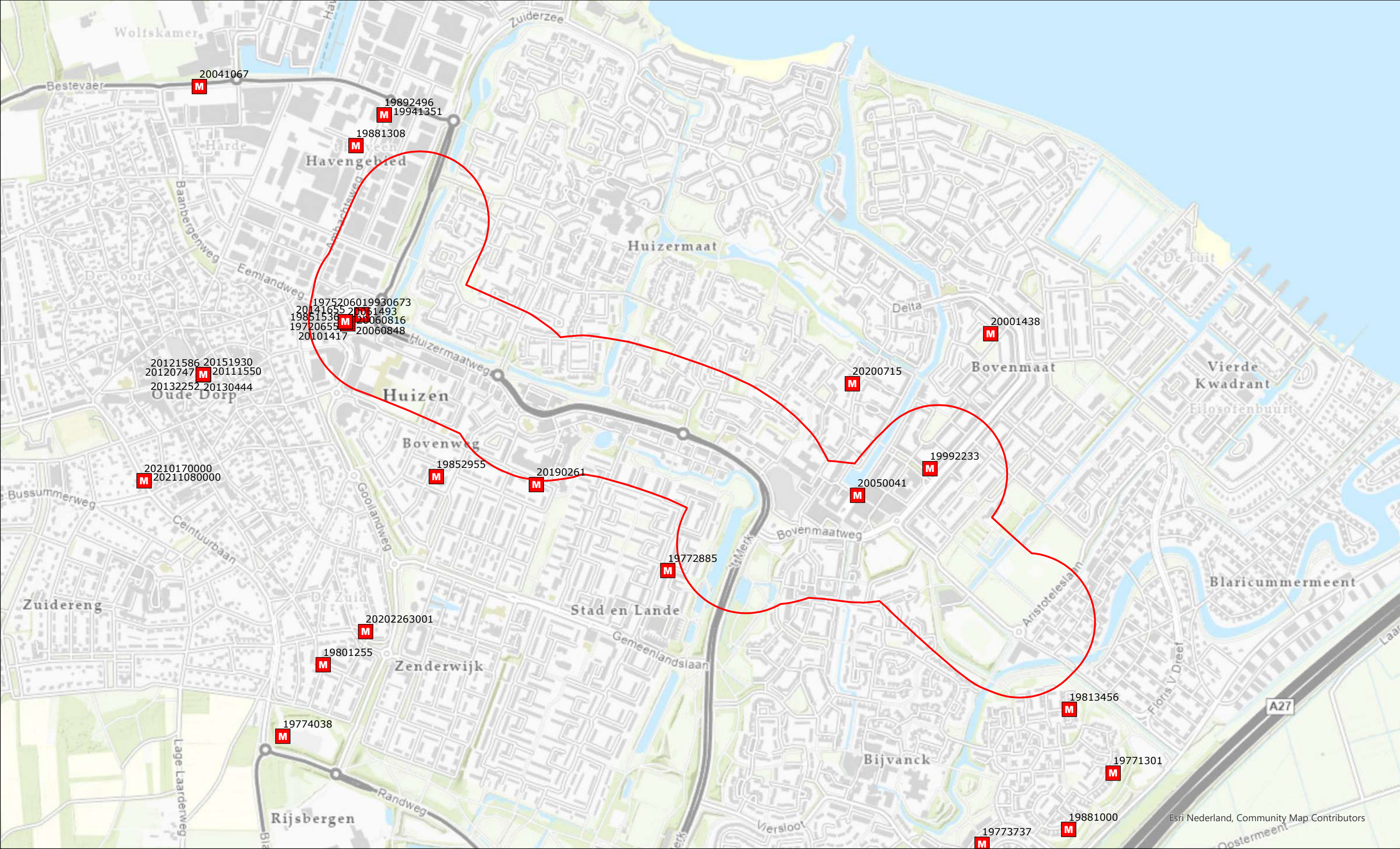
De Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD) houdt sinds 1970 meldingen van aangetroffen ontplofbare oorlogsresten bij. Deze meldingen zijn tot 1992 als melding opdracht en ruim rapport (MORA) en na 1992 als uitvoeringsopdracht (UO) gearchiveerd. AVG heeft de overzichten van relevante MORA's en UO's van Huizen en Blaricum opgevraagd. Er zijn in dit overzicht meldingen van het onderzoeksgebied geregistreerd. Op basis van de locatiebeschrijvingen zijn de ruimrapporten geselecteerd en opgevraagd. Deze documentatie is bestudeerd. De vermeldingen zijn niet van belang voor het bepalen van een afbakening en zijn derhalve niet opgenomen in de gebeurtenisstabel in hoofdstuk 3. De MORA's en UO's in en nabij het onderzoeksgebied staan afgebeeld op de volgende pagina. De concentratie van niet beschreven MORA's aan de westkant van het onderzoeksgebied betreft slechts een registratielocatie: het politiebureau aan de Graaf Wichman 1.

MORA / UO	Locatie (Gemeente)	Vondst	Relevant	Motivatie
19772885	Tjalk 2 (Huizen)	1 brisantpantsergranaat van 37 mm met bodembuis	Ja	Tjalk 2 ligt nabij het onderzoeksgebied.
19813456	Roerdomp (Blaricum)	1 brisantpantsergranaat van 37 mm	Nee	De Roerdomp bevindt zich buiten het onderzoeksgebied.
19852955	Trekkerweg (Huizen)	1 scherfhandgranaat Mills 36	Nee	De Trekkerweg bevindt zich nabij het onderzoeksgebied.
19881308	Gemeentewerf Gemeentelandslaan (Huizen)	1 brisantgranaat van 105 mm met schroefbuis, verschoten	Mogelijk	De gemeentewerf ligt (gedeeltelijk) nabij het onderzoeksgebied.
19892496	Stortplaats Ambachtsweg (Huizen)	1 oefenantitankbrisantgranaat M29 van 3,5 inch, verschoten	Mogelijk	De stortplaats ligt (gedeeltelijk) nabij het onderzoeksgebied.
19941351	Ambachtsweg Vuilscheidingsstation (Huizen)	1 scherfhandgranaat F1 met ontstekingsmechanisme (Frans) compleet aangetroffen in huisvuil container	Ja	De Ambachtsweg bevindt zich binnen het onderzoeksgebied.
19992233	Flat Loswal 45 (Huizen)	1 pantsergranaat, 17 pond (Engels)	Ja	De Loswal 45 bevindt zich binnen het onderzoeksgebied.
20050041	Oostermeent (Blaricum)	1 brisantgranaat van 12 met restant ontsteker, verschoten, bleek granaatkartets	Ja	Het onderzoeksgebied bevindt zich op de voormalige Oostermeent.
20190261	Akkerweg 42 (Huizen)	Bij EODD niet bekend	Nee	Locatie bevindt zich weliswaar nabij het onderzoeksgebied maar er zijn geen gegevens over de vondst bekend.
20200715	Moningskamp 67H (Huizen)	Bij EODD niet bekend	Nee	Locatie bevindt zich weliswaar in het onderzoeksgebied maar er zijn geen gegevens over de vondst bekend.

2.6.2 Collectie mijnenkaarten

De collectie mijnenveldkaarten van de EODD is in kader van dit vooronderzoek geraadpleegd. Dit geldt ook voor de collectie mijnenveld leg- en ruimrapporten. Er lagen geen gedocumenteerde mijnenvelden in het onderzoeksgebied. Er waren in het onderzoeksgebied geen op landmijnen verdachte gebieden aanwezig.

EODD ARCHIEF

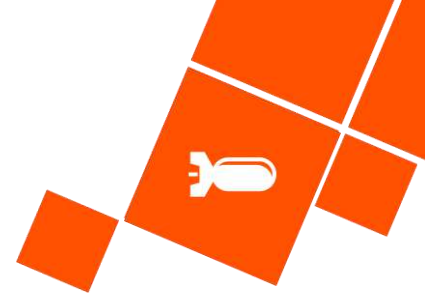

LEGENDA

Onderzoeksgebied M Inzet van de EODD

0 100 200 400 600 800 1.000 Meter

2.7 Nederlands Instituut voor Militaire Historie

Het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) in Den Haag beheert collecties over de geschiedenis van de Nederlandse krijgsmacht in binnen- en buitenland vanaf de Tachtigjarige Oorlog tot heden. In dit archief is een groot aantal collecties met betrekking tot de Koninklijke Luchtmacht, Landmacht en Marine ondergebracht.⁶

2.7.1 Collectie Duitse verdedigingswerken

De collectie 'Duitse verdedigingswerken en inundaties van Nederlands grondgebied in de oorlog / rapporten van militaire aard vanuit bezet Nederland aan Bureau Inlichtingen Londen', ook wel bekend als de 575-serie, is opgebouwd uit inlichtingenrapporten, plattegronden en verordeningen van zowel de Duitse bezettingsmacht als van het verzet / Bureau Inlichtingen te Londen. Deze zes meter lange collectie bestaat onder andere uit inlichtingen van de illegaliteit, kaarten van inundaties, gegevens betreffende Duitse mijnevelden, Britse en Duitse kaarten, telegrammen en Duitse voorschriften.

Er zijn geen relevante inventarisnummers met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.7.2 Beeldbank NIMH

De beeldbank van het NIMH bevat een groeiende collectie foto's en andere afbeeldingen uit de collectie van het NIMH, onder andere van de meidagen van 1940. Er is hier gezocht op plaatsnaam. Er zijn geen relevante afbeeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.8 Provinciaal archief / Militair Gezag

2.8.1 Militair Gezag

Het Militair Gezag was verantwoordelijk voor het dagelijks bestuur van de bevrijde delen van Nederland. In dit archief zijn doorgaans per provincie gegevens over in gemeenten aanwezige ontplofbare oorlogsresten ondergebracht.

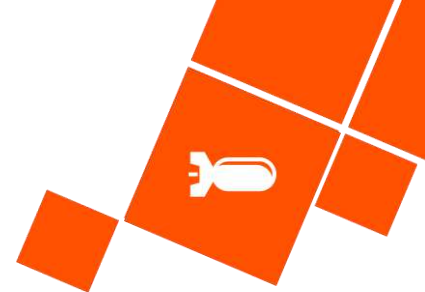
Er is in het provinciaal archief gezocht naar de volgende stukken:

- De luchtbeschermingsdienst;
- Aangetroffen/geruimde ontplofbare oorlogsresten;
- Oorlogsschaderapporten.

2.8.1.1 Militair Gezag Noord-Holland

Het archief van het Militair Gezag van de provincie Noord-Holland bevindt zich bij het Noord-Hollands Archief te Haarlem. De volgende inventarisnummers zijn geraadpleegd:

⁶ Bij het NIMH is de collectie 492 ondergebracht. Het raadplegen van deze collectie is reeds geborgd, doordat AVG standaard de zgn. Groene Serie inzit.

Toegang 18. Provinciaal bestuur van Noord Holland	Datum
4927 Stukken betreffende de afrekening met aannemers van provinciale werken wegens door hen geleden schade door oorlogsgevaar en oorlog	1941
7038 Ingekomen stukken van de Rijksinspectie voor de bescherming van de bevolking tegen luchtaanvallen, houdende de maandoverzichten van de ongevallen ten gevolge van het gebruik van luchtstrijdkrachten voor Nederland in het algemeen en Noord-Holland in het bijzonder	1940-1941
7299 Stukken betreffende de medewerking aan de nationale collecte voor de door de oorlog getroffen gebieden, alsmede stukken betreffende de opgave door de Noord-Hollandse gemeenten van de opbrengst van deze inzameling en van de geleden oorlogsschade	1940
7300 Ingekomen opgaven van geleden oorlogsschade door Noord-Hollandse burgemeesters aan de secretaris van de Commissie oorlogsschade te 's-Gravenhage	1940
7304 Stukken betreffende de instelling door de secretaris-generaal van Binnenlandse Zaken van zogenaamde "vliegveldcommissies" tot registratie van de schade ten gevolge van de vordering door de Duitse weermacht van gronden, bedrijfsgebouwen en woningen voor de aanleg en/of uitbreiding van vliegvelden	1941-1942

Toegang 245. Archief van de Provinciaal Militaire Commissaris van Noord-Holland. Noord-Hollands Archief Haarlem.	Datum
Doos 14, map 108. Bruggen en mijnenopruiming – algemene correspondentie	1945
Doos 19, map 149. Algemene correspondentie. Mijnen in de kuststrook – gelegde en geruimde – opgaven	1945

Toegang 245. A.M.C. Noord-Holland. Noord-Hollands Archief Haarlem.	Datum
Doos 28, map 200. Opgaven van en correspondentie over springladingen, mijnen en munitie	1945
1317 Sitnitekaart Noordzekanaal (versperringen) en werktekening MS 'Cornelis'	Onbekend

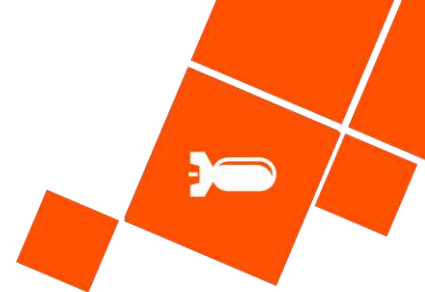
Toegang 2.13.25. Inventaris van het archief van het Militair Gezag. Nationaal Archief 's-Gravenhage.	Datum
Inventarisnummer 698 DMC Hilversum	1939 - 1956

Er zijn in het archief van het Militair Gezag geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen. Het archief van het DMC Hilversum is digitaal opgevraagd maar niet ontvangen voor de opleverdatum. De verwachting is dat hier eveneens geen relevante vermeldingen uit naar voren komen (zie ook §4.2).

2.9 Nationaal archief

2.9.1 Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen

In het archief van de Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen, periode 1937-1946, zijn meldingen en processen-verbaal van gemeenten over geallieerde luchtactiviteiten opgenomen. Het betreft gegevens betreffende de luchtoorlog. De in dit archief aanwezige bronnen bevatten informatie over onder andere bombardementen, noodafwerpen en vliegtuigbeschietingen. Het navolgende inventarisnummer is geraadpleegd:

Toegang 2.04.53.15. Archief van het Ministerie van Binnenlandse Zaken: Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen, 1937-1946. Nationaal Archief 's-Gravenhage.	Inventarisnummer
Meldingen en processen-verbaal ontvangen van gemeenten over geallieerde Luchtactiviteiten. Provincie Noord-Holland	75

Er zijn in het archief geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.9.2 Korps Hulpverleningsdienst

De Hulpverleningsdienst is de voorganger van de Explosieven Opruimingsdienst Defensie. In het archief van de Hulpverleningsdienst zijn onder andere krantenknipsels betreffende geruimde ontplofbare oorlogsresten ondergebracht.

De navolgende inventarisnummers zijn geraadpleegd:

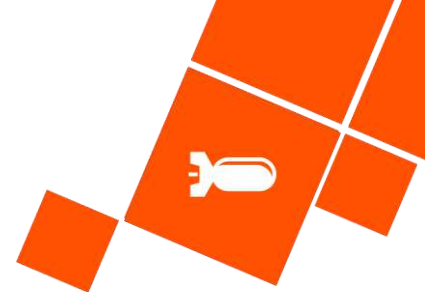
2.04.110. Archief van het Korps Hulpverleningsdienst, 1945-1974. Nationaal Archief 's-Gravenhage.	Inventarisnummer
Registers met krantenknipsels inzake explosieven. 1945-1959	20 t/m 22
Tijdschrift voor het personeel van de Hulpverleningsdienst. 1947	23
Register met krantenknipsels inzake ongevallen met oorlogstuig. 1965-1970	27
Verzameling krantenknipsels inzake de Hulpverleningsdienst. 1947-1970	28

De onderzoeksresultaten zijn in de hierop volgende tabel samengevat:

Datum	Gebeurtenis (bron: Nationaal Archief, toegang 2.04.110)	Relevant	Motivatie
19 november 1957	Tijdens reparatiewerkzaamheden op het dak van de protestants-christelijke kleuterschool aan de Doolhofstraat hebben werklieden in een balk een niet-ontplofte granaat ontdekt. (Inventarisnummer 22)	Nee	De locatie bevindt zich buiten het onderzoeksgebied.
18 december 1958	Op de vuilnisbelt te Huizen zijn, bij het sorteren van het huisvuil, twee scherpe Amerikaanse granaten gevonden. (Inventarisnummer 22)	Nee	De locatie bevindt zich buiten het onderzoeksgebied.

2.9.3 Bunkerarchief

Het archief van de 2e Geniecommandement Bureau Registratie Verdedigingswerken (het zogenaamde Bunkerarchief) bestaat voor het overgrote deel uit kaarten en tekeningen: blok- en overzichtskaarten en registratie-, situatie- en calquetekeningen van de afzonderlijke bunkers, stellingen en Wälzkörpersperre die in gebruik waren voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het archief bevat tevens Duits materiaal uit de periode 1938-1942 betreffende de Atlantikwall, waarvan enkele kaarten voorzien zijn van aantekeningen van verbindingen, alsmede kaarten van de verdedigingslijnies vervaardigd door het verzet. Tevens zijn er overzichten bewaard gebleven van strategische objecten als vliegvelden, en een serie topografische kaarten afkomstig van de US Army. Daarnaast bevat het archief organisatorische stukken van het Bureau Registratie van Verdedigingswerken, met onder

meer de geheime en vertrouwelijke agenda's en ingekomen stukken en correspondentie met het Ministerie van Defensie.⁷

Binnen dit archief worden blok- en overzichtskaarten geraadpleegd om te onderzoeken of er sprake was van Duitse militaire infrastructuur binnen het onderzoeksgebied. Als hieruit blijkt dat er verdedigingswerken aanwezig waren dan worden de betreffende situatietekeningen bestudeerd.

De navolgende inventarisnummers zijn geraadpleegd:

Toegang 2.13.167. Archief van het 2^e Geniecommandement, Bureau Registratie Verdedigingswerken van het Ministerie van Defensie (zgn. 'Bunkerarchief')		Inventarisnummer
Blokkaarten van werken, 1951		272-284
Overzichtskaarten		285-296

Er zijn geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.10 Semi-Statistisch Informatiebeheer

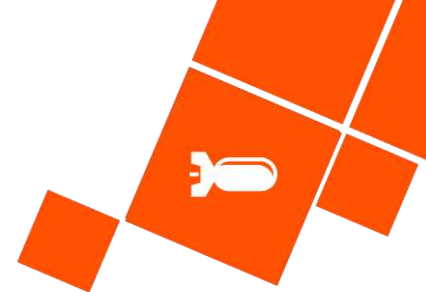
Het Semi-Statistisch Informatiebeheer (SIB) in Rijswijk beheert de archieven van het Ministerie van Defensie voordat deze aan het Nationaal Archief worden overgedragen. In dit archief zijn bronnen met betrekking tot naoorlogse ruiming van ontplofbare oorlogsresten door de Mijn- en Munitie Opruimingsdienst en de Mijn Opruimings Dienst ondergebracht. Het betreft documenten uit de eerste jaren na de Tweede Wereldoorlog: een periode waarin er nog grote aantallen ontplofbare oorlogsresten in Nederland aanwezig waren.

2.10.1 Archief Mijn- en Munitie Opruimings Dienst

De MMOD en de MOD waren na de Tweede Wereldoorlog in Nederland verantwoordelijk voor het opruimen van mijnen en achtergelaten ontplofbare oorlogsresten. In het voorjaar van 1945 werden twee bataljons mijnenruimers opgericht onder de naam Mijn Opruimings Dienst (MOD). In maart 1946 werd deze dienst gereorganiseerd en werd de naam veranderd in de Mijn- en Munitie Opruimings Dienst (MMOD). Het archief bestaat uit meldingen, kaarten, plattegronden en ruimrapporten betreffende locaties binnen Nederlandse gemeenten waar ontplofbare oorlogsresten aanwezig waren. Het onderzoeksresultaat is in de hierop volgende tabel samengevat:

Datum	Gebeurtenis (bron: SIB, archief Mijn-, Munitie Opruimingsdienst)	Relevant	Motivatie	Documentcode
23 juni 1945	Eén niet-geëxplodeerde bom, omgeving Rijksweg Amersfoort-Amsterdam, ten noorden van genoemde rijksweg in het voormalige Spergebied. Kadaster bekend no. 1044.	Nee	De vindlocatie bevindt zich buiten het onderzoeksgebied.	MMOD-0406-Huizen-2

⁷ Bron: Nationaal Archief.

2.11 Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie

Het Nederlands Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies (NIOD) houdt zich bezig met de bestudering van de Eerste en Tweede Wereldoorlog, de Holocaust en hedendaagse genociden. In het archief te Amsterdam is onder andere een grote collectie met foto's uit de Tweede Wereldoorlog ondergebracht.

2.11.1 Collectie Departement van Justitie

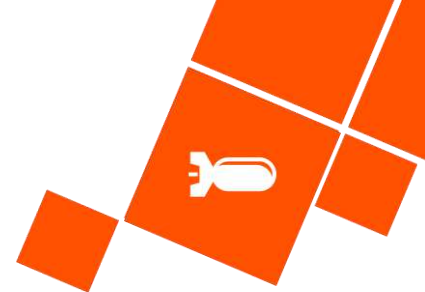
Bij het NIOD is de onderstaande collectie geraadpleegd:

- Collectie Departement van Justitie (toegangsnummer 216k)

Het betreft de volgende inventarisnummers:

Collectie Departement van Justitie (toegangsnummer 216k), NIOD.	Inventarisnummer
Rapporten van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politiekorpsen en de Marechaussee inzake het geven van het sein luchtalarm, het neerstorten van vliegtuigen en vliegtuigonderdelen en de vondst van niet-ontplofte explosieven, 23 juni 1943 – 28 april 1944	180
Processen-verbaal van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politie en Marechaussee met betrekking tot vijandelijke vliegtuigen, bomaanvallen en ontploffingen in verschillende gemeenten	181-185
Meldingen van verschillende gemeenten betreffende ongevallen, beschietingen, bombardementen en het afwerpen van (lege) benzinetanks door vliegtuigen	186
Telexberichten inzake meldingen van neergestorte geallieerde bommenwerpers, 20 – 24 februari 1944	328
Stukken betreffende het melden van schade door bombardementen en beschietingen uit vliegtuigen, 24 februari 1944 – 31 maart 1945	329
Stukken betreffende het opstellen van processen-verbaal inzake bombardementen en beschietingen in verschillende gemeenten, 28 september 1944 – 31 maart 1945	331
Proces-verbaal van de luchtbeschermingsleider inzake schade door luchtaanvallen door de geallieerden en afweergeschut van de Duitsers, 3 februari 1944	477
Stukken betreffende het instellen van een onderzoek naar de gevolgen van luchtaanvallen, 8 oktober 1944 – 6 februari 1945	493
Stukken betreffende het instellen van een onderzoek inzake het bombardement op 14 oktober, 17 oktober 1944	624
Rapporten van de onderluitenant van de Marechaussee F. Meems inzake het vinden van benzine-tanks, die uit een vliegtuig waren geworpen, alsmede de inslag van een granaat, 20 januari – 20 maart 1944	642

Er zijn in de Collectie Departement van Justitie geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.11.2 Collectie Generalkommissariat für das Sicherheitswesen

Bij het NIOD is de onderstaande collectie geraadpleegd:

- Collectie Generalkommissariat für das Sicherheitswesen – Höhere SS- und Polizeiführer Nord-West (toegangsnummer 077).

Het betreft de volgende inventarisnummers:

Collectie Generalkommissariat für das Sicherheitswesen – Höhere SS- und Polizeiführer Nord-West (toegangsnummer 077), NIOD.		Inventarisnummer
Dagberichten van de Befehlshaber der Ordnungspolizei Den Haag betreffende vijandelijke luchtaanvallen, 1940-1941		1328
Berichtgevingen betreffende neergekomen vliegtuigen, 1943		1759

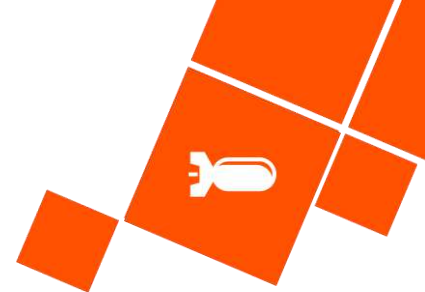
De onderzoeksresultaten zijn in de hierop volgende tabel samengevat:

Datum	Gebeurtenis (bron: NIOD, collectie 077)	Relevant	Motivatie	Documentcode
7 april 1941	1 ongeëxplodeerde PAK-granaat gevonden in Huizen.	Nee	De melding is te globaal en niet te herleiden tot het onderzoeksgebied.	NIOD-077-1328-223
5 november 1940	1 onderdeel van een Duits vliegtuig gevonden in Huizen en in het raadhuis veilig gesteld.	Nee	De melding is te globaal en niet te herleiden tot het onderzoeksgebied.	NIOD-077-1328-68

2.11.3 Beeldbank Tweede Wereldoorlog

Foto's uit de Tweede Wereldoorlog, afkomstig van Nederlandse oorlogs- en verzetsmusea, herinneringscentra en het NIOD, zijn bijeengebracht in de databank Beeldbank WO2. Er is hier gezocht op plaatsnaam. Het onderzoeksresultaat is in de hierop volgende tabel samengevat:

Datum	Gebeurtenis (bron: www.beeldbankwo2.nl)	Relevant	Motivatie
16 oktober 1940	"In den nacht van zaterdag op zondag 5/6-10 heeft een Engelsche bomaanval, in duikvlucht ondernomen, twee slachtoffers van de burger bevolking geëischt. Een villa werd door deze aanval in puin gelegd. Van de vier bewoners werden er twee gedood. De geheel verwoeste villa." Het betreft hier de villa aan de Melkweg 13 te Blaricum van dr. Roland W. Weitzenböck. De vrouw en 25-jarige zoon van Weitzenböck worden bij het Engelse bombardement van 6 oktober 1940 gedood. De Oostenrijkse Weitzenböck en de dienstbode brachten het er levend van af. (Bron: Beeldnummer 68676).	Nee	Deze locatie ligt buiten het onderzoeksgebied.

2.12 The National Archives Londen

The National Archives in Kew (Londen) is het officiële nationale archief van het Verenigd Koninkrijk. Er liggen hier gevechtsverslagen van Britse eenheden die op Nederlands grondgebied strijd hebben geleverd. In The National Archives zijn, afgezien van deze War Diaries, ook o.a. de logboeken van geallieerde luchtmachteenheden ondergebracht.

Bronnen betreffende de volgende onderdelen van de RAF bevatten mogelijk relevante informatie voor dit vooronderzoek:

- Bomber Command AIR 14 day and night bomb raid sheets (1940-1945) en form E summaries (1940-1942);
- Coastal Command AIR 15 strike sheets;
- Fighter Command AIR 24 appendices;
- Allied Expeditionary Air Force (AEAF) / Second Tactical Air Force AIR 37 daily logs;
- Voor onderzoek naar ingezette squadrons: Operations Record Books AIR 27 Squadron-dagboeken van relevante eenheden, indien raadpleging van de voorgaande toegangen daartoe aanleiding geeft.

In dit geval zijn, gezien de aard van de gevechtshandeling(-en), alleen bronnen betreffende de Second Tactical Air Force relevant voor dit vooronderzoek.

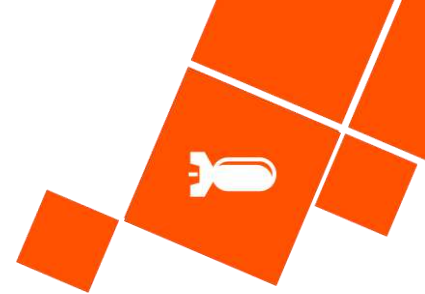
Het onderzoek is gericht op het vaststellen van het aantal, de hoofd- en subsoort, het kaliber, het type ontsteker(s) en de inslaglocaties van de vliegtuigbommen en raketten die tijdens de luchtaanval(len) zijn ingezet. Indien beschikbaar zijn tevens de gegevens geanalyseerd die betrekking hebben op de afwerphoogte en vliegsnelheid ten tijde van het afwerpen. Deze gegevens zijn van belang voor het berekenen van de maximale indringingsdiepte van de ontplofbare oorlogsresten.

2.12.1 Daily Logs

Vliegtuigen van de 2nd Tactical Air Force (2nd TAF) gaven tactische luchtsteun aan geallieerde gevechtseenheden. De geallieerde jachtbommenwerpers vielen o.a. vijandelijke stellingen, tanks, treinen en hoofdkwartieren aan. De volgende Daily Logs van de 2nd Tactical Air Force zijn geraadpleegd:

Daily Logs 2nd Tactical Air Force. The National Archives Londen	Inventarisnummer
2nd Tactical Air Force: Daily Log: Sept.-Oct. 1944	Air 37/715
2nd Tactical Air Force: Daily Log: Nov.-Dec. 1944	Air 37/716
2nd Tactical Air Force: Daily Log: Jan.-Feb. 1945	Air 37/717
2nd Tactical Air Force: Daily Log: Mar.-May. 1945	Air 37/718

Er zijn in de geraadpleegde inventarisnummers geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.13 The National Archives and Records Administration

2.13.1 Kriegstagebücher

Bij het NARA zijn (microfilms van) Duitse bronnen uit de Tweede Wereldoorlog ondergebracht, waaronder informatie betreffende de Kriegsmarine die op o.a. Nederlands grondgebied heeft gevochten.

De volgende bronnen zijn bij het NARA geraadpleegd⁸:

NARA Washington	Inventarisnummer
Kriegstagebuch Admiral in den Niederlanden. 1-31 december 1944.	T1022-2726
Kriegstagebuch Marinebefehlshaber Niederlande. 1940-1941.	T1022-2784

In de Kriegstagebuchen zijn geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.14 Bundesarchiv-Militärarchiv Freiburg

In het Bundesarchiv-Militärarchiv zijn de gevechtsverslagen van Duitse eenheden die in mei 1940 en in 1944-1945 strijd op Nederlands grondgebied hebben geleverd ondergebracht. Dit betreft bronnen met betrekking tot zowel het Heer, de Luftwaffe als de Kriegsmarine.

De volgende bronnen van de Luftwaffenführungsstab Ic zijn bij het Bundesarchiv-Militärarchiv in Freiburg geraadpleegd:

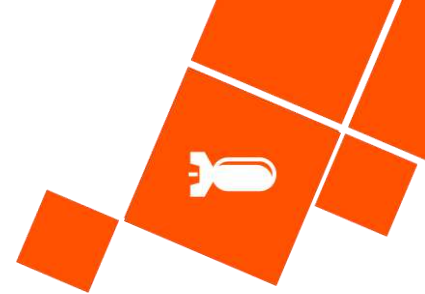
Bundesarchiv-Militärarchiv Freiburg.	Inventarisnummer
Luftlageberichte Luftwaffenführungsstab 10 mei 1940 t/m 9 november 1941	RL/2/II/205 t/m 269
Luftlageberichte Luftwaffenführungsstab 1 augustus 1940 t/m 10 november 1940	RM7/344 t/m 353

Aangezien er geen gevechtshandelingen hebben plaatsgevonden zijn er geen relevante vermeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.15 Imperial War Museums

De Imperial War Museums beschikken over een grote collectie foto's en films van Nederland in de Tweede Wereldoorlog, waaronder opnames die tijdens bombardementen werden gemaakt. Er zijn geen relevante foto's of films aangetroffen met betrekking tot het onderzoeksgebied.

⁸ Het CS-VROO schrijft voor om in overleg met de opdrachtgever Kriegstagebücher van Record Group 242 te raadplegen. AVG heeft het raadplegen van Kriegstagebücher bij het NARA ondervangen door standaard de microfilms T1022-2726 en T1022-2784 te raadplegen.

2.16 Library and Archives Canada

2.16.1 Collectie Defence Overprints en Overlays

Library and Archives Canada beschikt over een collectie zgn. Defence Overprints. Dit zijn geallieerde stafkaarten waarop, op basis van o.a. geanalyseerde luchtfoto's uit de Tweede Wereldoorlog, Duitse militaire objecten werden ingetekend. Tevens zijn er hier Overlays ondergebracht. Er zijn bij Library and Archives Canada geen Defence Overprints en Overlays van het onderzoeksgebied gevonden met relevante militaire objecten in of nabij het onderzoeksgebied.

2.17 Heemkundekringen en historische verenigingen

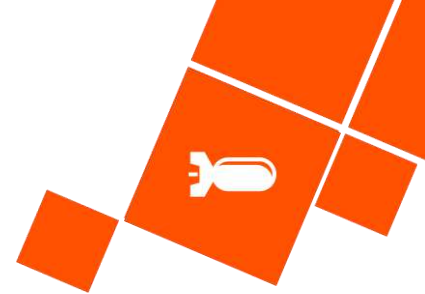
Voor dit onderzoek is de Historische Kring Huizen aangeschreven. Wij zijn verwezen naar lokale literatuur: J. Snel (Red.), *Huizen in verdrukking en verzet 1940 – 1945 Deel I, II en III* (Huizen, 2003). Door het raadplegen van de verstrekte inhoudsopgave verwachten wij geen relevante vermeldingen aan te treffen. Desalniettemin is het volledige boek digitaal aangevraagd (zie ook §4.2).

2.18 Luchtfoto's

2.18.1 Geraadpleegde luchtfoto's

De volgende luchtfotoarchieven zijn geraadpleegd:

- Archief van de Afdeling Speciale Collecties van de Wageningen Universiteitsbibliotheek. Dit archief bevat ruim 94.000 luchtverkenningfoto's die zijn gemaakt door de Royal Air Force (RAF) en United States Army Air Forces (USAAF) tijdens de Tweede Wereldoorlog. Er zijn voor dit onderzoek luchtfoto's aangeschaft bij dit archief.
- Archief van het Kadaster te Zwolle. Dit archief bevat circa 110.000 luchtverkenningfoto's uit de oorlogsperiode, gemaakt door de RAF en USAAF. Het archief bestaat ook deels uit voor- en naoorlogse luchtfoto's (in 1939 en 1940 zijn bijvoorbeeld de Greb belinie en de Nieuwe Hollandse Waterlinie in beeld gebracht). Er zijn geen luchtfoto's aangeschaft bij dit archief.
- Archief van The National Collection of Aerial Photography (NCAP) te Edinburgh. Dit archief bevat circa 11 miljoen luchtverkenningfoto's, gemaakt door de RAF en USAAF. Er is gezocht in de collecties 'JARIC' en 'ACIU'. Er zijn geen luchtfoto's aangeschaft bij dit archief.
- Laurier Military History Archive (LMH), Waterloo (Canada). Het betreft hier luchtfoto's van First Canadian Army die oorspronkelijk werden gebruikt door de Air Photo Interpretation Section in de jaren 1944-1945. De collectie bestaat uit meer dan 130.000 luchtfoto's en heeft onder andere betrekking op Nederlands grondgebied. Er zijn geen luchtfoto's aangeschaft bij dit archief.
- The National Archives and Records Administration (NARA), College Park (Verenigde Staten). Het NARA beschikt over een zeer uitgebreide luchtfotocollectie van meer dan 35 miljoen luchtfoto's die betrekking hebben op de periode 1918-2011. Deze luchtfoto's hebben deels betrekking op Nederland in de Tweede Wereldoorlog. Er zijn geen luchtfoto's aangeschaft bij dit archief.

- Het archief van de Luftbildatenbank te Estenfeld (Duitsland). De Luftbilddatenbank beschikt over 500.000 eigen luchtfoto's en raadpleegt daarnaast archieven in Nederland, de Verenigde Staten, Groot-Brittannië en Canada. Er zijn geen luchtfoto's aangeschaft bij dit archief.

Uit de geïnventariseerde luchtfoto's zijn de meest geschikte luchtfoto's geselecteerd. Bij de selectie is rekening gehouden met de dekking, de opnamedatum in relatie tot oorlogshandelingen, alsmede de kwaliteit van het fotobeeld en de schaal. Er is gezocht naar luchtfoto's van zo kort mogelijk voor en na de gevechtshandelingen (mits van voldoende kwaliteit voor interpretatie op oorlogsschade). In bepaalde gevallen zijn er geen luchtfoto's besteld. Dit wordt in bijlage 6.3 gemotiveerd.

Een belangrijk selectiecriteria voor de luchtfoto's uit de Tweede Wereldoorlog is de opnamedatum. De voorkeur is uitgegaan naar luchtfoto's die zo kort mogelijk voor en na de belangrijkste gevechtshandelingen zijn gemaakt. Er is daarnaast rekening gehouden met de kwaliteit van de luchtfoto's, alsmede de schaal.

De bestelde luchtfoto's worden in hoofdstuk drie in de gebeurtenisstabel per luchtfotoarchief besproken. Datzelfde geldt voor de analyseresultaten.

De luchtfoto's zijn als categorie B en C gekwalificeerd.⁹ Dat betekent dat de verkrijgbare luchtfoto's een kleine tot grote kwalitatieve beperking hebben voor wat betreft de luchtfoto-interpretatie.

Bij de classificatie van objecten op luchtfoto's is de validiteit van de classificatie in GIS vastgelegd in de volgende drie niveaus van betrouwbaarheid:

- Bevestigd: betrouwbaarheid grenst aan zekerheid. De waarneming kan worden bevestigd met een tweede bron (betrouwbaarheid 99%)
- Waarschijnlijk: de organisatie is overwegend zeker van de validiteit van de classificatie van het object op de luchtfoto (betrouwbaarheid 50% of hoger)
- Mogelijk: de organisatie is overwegend onzeker van de validiteit van de classificatie van het object op de luchtfoto (betrouwbaarheid lager dan 50%)

De optimalisatie van de luchtfoto's heeft plaatsgevonden vanuit de GIS applicatie ArcGIS Pro.

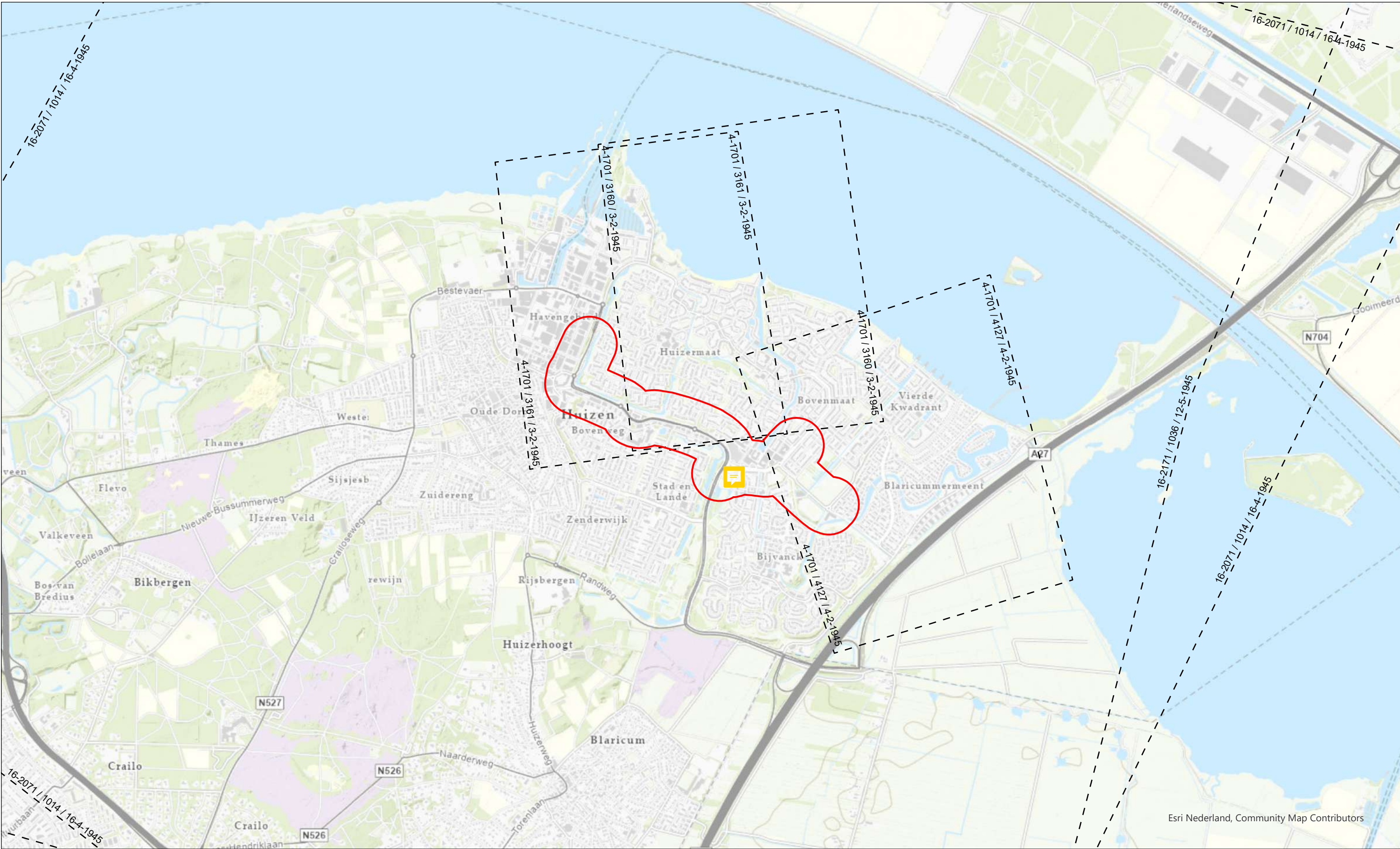
Naar aanleiding van de luchtfotoanalyse wordt geconcludeerd dat er geen sporen van gevechtshandelingen in het onderzoeksgebied zichtbaar zijn. Dit wordt verder uitgewerkt in de gebeurtenisstabel in hoofdstuk 3.

Op de hierna volgende pagina's zijn de volgende kaarten weergegeven:

- Een kaart met daarop de geanalyseerde luchtfoto's.
- Een kaart met daarop een collage van de geanalyseerde luchtfoto's.

⁹ Kwalificatie van de luchtfoto's: A = goed, B = matig, C = slecht.

GEANALYSEERDE LUCHTFOTO'S

LEGENDA

 Onderzoeksg gebied Geanalyseerde luchtfoto's

Aan de binnenkant van de contouren van de luchtfoto's zijn respectievelijk het sortienummer, het nummer van de luchtfoto en de datum van de opname van de desbetreffende luchtfoto weergegeven.

0 250 500 1.000 1.500
Meter

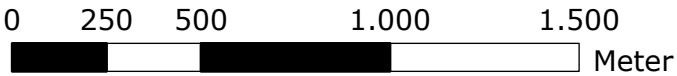

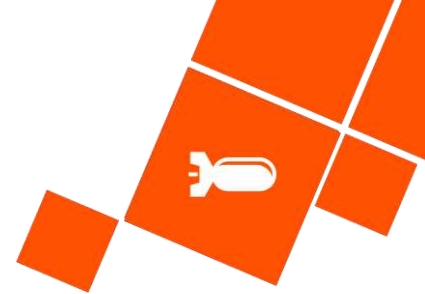
LUCHTFOTOCOLLAGE

LEGENDA

 Onderzoeksgebied

2.18.2 Veranderingen na-conflictperiode

Er is ten bate van het vooronderzoek middels historische kaarten gezocht naar indicaties betreffende veranderingen na de conflictperiode.¹⁰ Het onderzoeksgebied is in de huidige situatie geanalyseerd met behulp van Google Maps, Google Earth en Bing Maps.

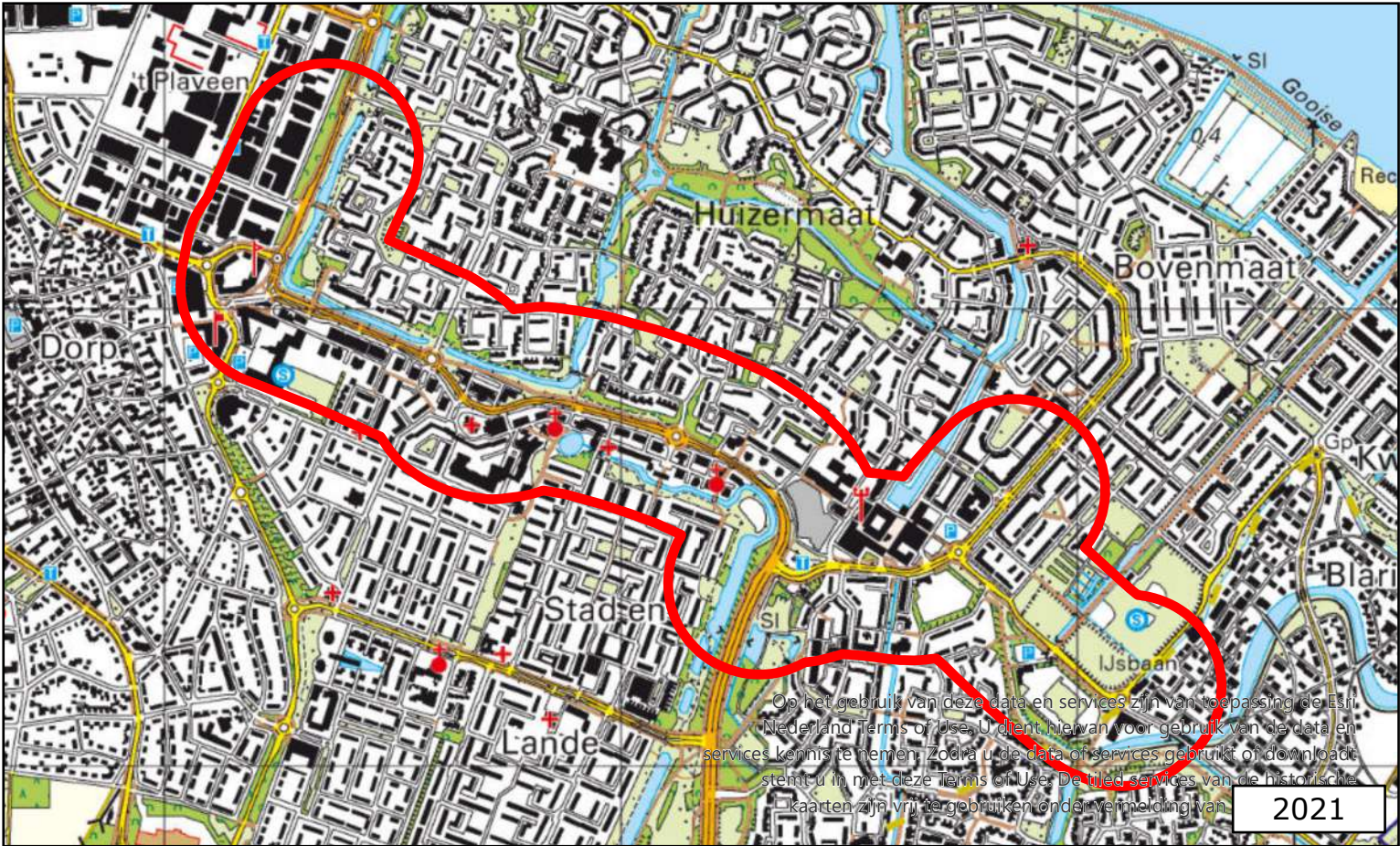
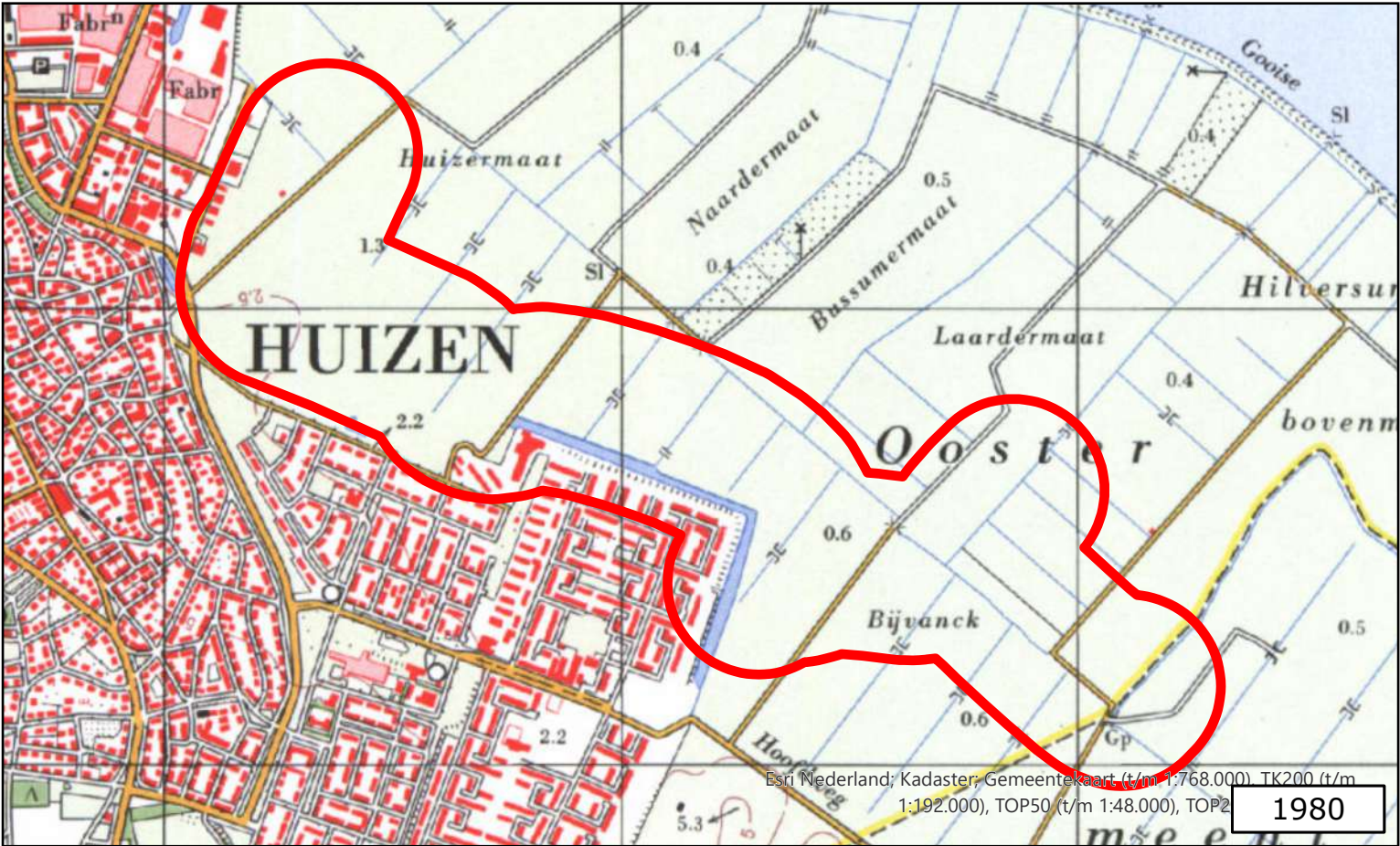
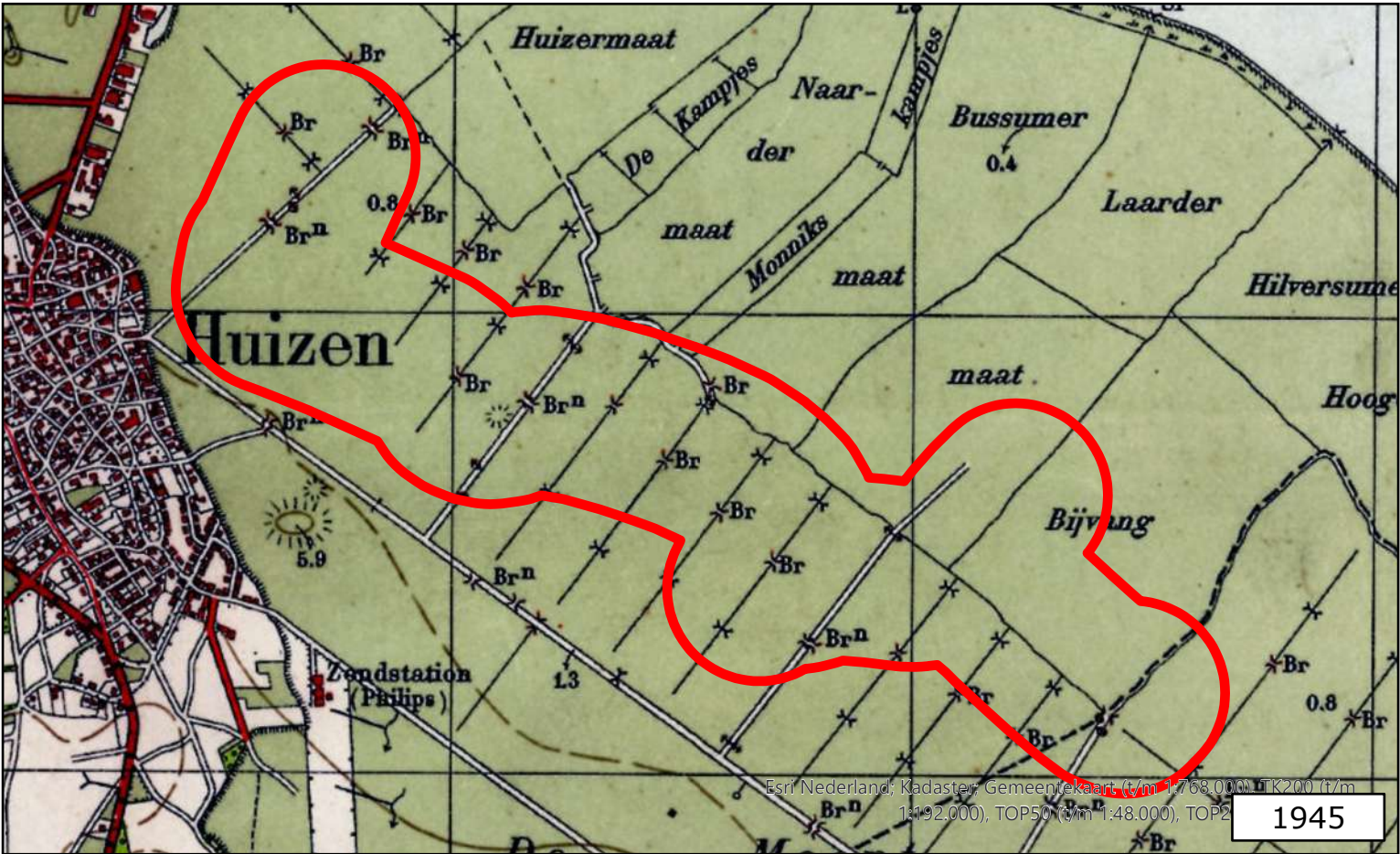
Uit een vergelijking van deze luchtfoto's met historisch kaartmateriaal van www.topotijdreis.nl en historische luchtfoto's blijkt dat het onderzoeksgebied zich op voormalige landbouwgrond bevindt, bekend als de Oostermeent. Pas in de jaren '70 wordt het westelijke deel van het onderzoeksgebied bebouwd in de richting van de Hoofdweg en de Bovenweg. De urbanisatie neemt verder toe tussen 1984 en 1986 met een uitbreiding van de bebouwing in de Huizermaat en de Bijvanck tot aan de Gooische Zomerkade. Hierdoor blijft enkel de noordoostzijde van de Oostermeent nog onbebouwd. Eind jaren '90 krijgt het zogenaamde vierde kwadrant aan het oosten van de Gooische Zomerkade vorm. Tenslotte wordt tussen 2010 en 2021 de Blaricummermeent ontwikkeld waardoor de volledige (voormalige) Oostermeent momenteel bebouwd is.

Tijdens deze bouwprojecten vindt ruilverkaveling plaats (waarbij landbouwpercelen worden heringedeeld als bouw kavels). De vele sloten die de Oostermeent rijk was worden in de jaren '80 gedempt en het (grond)water wordt vanaf dat moment gekanaliseerd via de aangelegde Aanloophaven en een nieuwe watergang die de Huizermaat omringt. In deze periode worden ook de Bovenmaatweg, Huizermaatweg en Zuiderzee gerealiseerd, die samen de basis vormen voor de Oost-West As in Huizen.

Op de volgende pagina zijn door middel van kaarten van verschillende jaartallen de veranderingen in het onderzoeksgebied weergegeven.

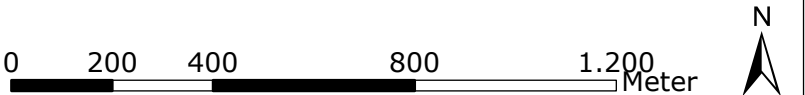
¹⁰ Het betreft hier geen onderzoek na-conflictperiode (hoofdstuk 3.4 van het CS-VROO d.d. februari 2021) maar een beknopte aanvulling op het vooronderzoek 1940-1945.

NAOORLOGSE VERANDERINGEN

LEGENDA

Onderzoeksbied

3 CHRONOLOGIE RELEVANTE GEBEURTENISSEN

3.1 Gebeurtenisstabel en gebeurtenissenkaart

AVG heeft geen feiten gevonden die bruikbaar zijn voor de afbakening van een verdacht gebied op ontplofbare oorlogsresten. De gebeurtenisstabel op de volgende pagina bevat de gevonden feiten die (mogelijk) betrekking hebben op het onderzoeksgebied en daarnaast een overzicht van de geraadpleegde luchtfoto's. De in deze tabel verwerkte nummering correspondeert met de in de gebeurtenissenkaart verwerkte feiten.

HISTORISCH FEIT										LOCATIE		OMSCHRIJVING FEIT						AFBAKENINGSANALYSE				
Begindatum	Einddatum	Tijdstip	Gebeurtenis	Nationaliteit	Organisatie	Group/Wing	Squadron/Jagdschwader	Wapensysteem	OO	Plaatsnaam	Locatie	Bron	Naam/nummer	Omschrijving feit	Kwaliteit	Afwijking	GIS GKnr.	Beschouwing luchtfoto	Conclusie met motivatie	Horizontale afbakening	Verticale afbakening	GIS BBKnr.
10-2-1941	22-2-1941	Onbekend	Schietoefeningen	Duits	Deutsche Wehrmacht			Onbekend	Onbekend	Huizen	Oostermeent van Koedijk tot Gooische Zomerkade	Archieven	Gemeentearchief Gooische Meren en Huizen, toegang SSAN021, inventarisnr. 2372.	De Oostermeent is deze periode niet toegankelijk voor omwonenden vanwege schietoefeningen die de Duitsers houden op de Oostermeent en boven het IJsselmeer.			GA0406H_8		Hoewel het volledige onderzoeksgebied tijdens de bezetting is gebruikt door de Duitsers voor incidentele schietoefeningen zijn de restanten hiervan vrijwel direct hierna ook weer opgeruimd. Bovendien is niet bekend welk geschut (en bijbehorende munitie) door de Duitsers is gebruikt en is geen van de MORA's te koppelen aan de schietoefeningen.			
20-3-1941	24-3-1941	Onbekend	Schietoefeningen	Duits	Deutsche Wehrmacht			Onbekend	Onbekend	Huizen	Hele Oostermeent, richting Huizen en Eemnes en het IJsselmeer ten Oosten van de Huizer haven tot aan de Gooijersgracht tot 1 km uit de kust	Archieven	Archief gemeentebestuur Blaricum, toegang SAGV099,1, inventarisnr. 2178.	De Oostermeent is deze periode niet toegankelijk voor omwonenden vanwege schietoefeningen die de Duitsers houden op de Oostermeent en boven het IJsselmeer.			GA376B_8					
9-6-1941		Onbekend	Opruiming onontpofte projectielen	Duits	Deutsche Wehrmacht			Onbekend	Onbekend	Huizen	Weilanden Oostermeent en Gooische Zomerkade	Archieven	Archief gemeentebestuur Blaricum, toegang SAGV099,1, inventarisnr. 2178.	Na de schietoefeningen van de Duitse Weermacht zijn 25 projectielen achtergebleven in weide- en grasland in het gebied De Oostermeent en De Gooische Zomerkade en opgeruimd.			GA376B_10					
3-2-1945		Onbekend	Luchtfoto									Luchtfotocollectie	Wageningen Universiteitsbibliotheek, sortie 4-1701, luchtfoto's 3160, 3161, 4126 en 4127		B	5		Er zijn geen oorlogshandelingen in het onderzoeksgebied op de foto's waargenomen.				
16-4-1945		Onbekend	Luchtfoto									Luchtfotocollectie	Wageningen Unversiteitsbibliotheek, sortie 16-2071, luchtfoto 1014		C	5		Er zijn geen oorlogshandelingen in het onderzoeksgebied op de foto waargenomen.				
12-5-1945		Onbekend	Luchtfoto									Luchtfotocollectie	Wageningen Universiteitsbibliotheek, sortie 16-2171, luchtfoto 1036		C	10		Er zijn geen oorlogshandelingen in het onderzoeksgebied op de foto waargenomen.				

GEBEURTENISSENKAART

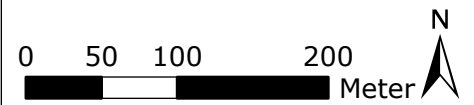

- LEGENDA
- Onderzoeksgebied
 - Melding mbt OO
 - Schade door oorlogshandeling
 - Verdedigingswerk
 - Verdedigingswerk

De gebeurtenissen die op de gebeurtenissenkaart zijn ingetekend betreffen de gebeurtenissen uit de rapportage.

Gebeurtenissen die in de archieven en literatuur zijn aangetroffen, maar overduidelijk niet het onderzoeksgebied betreffen zijn niet allemaal ingetekend. De gebeurtenissen buiten het onderzoeksgebied zijn daarentegen niet volledig.

Nummers naast de symbolen op de kaart verwijzen naar de gebeurtenissen tabel in het vooronderzoek.

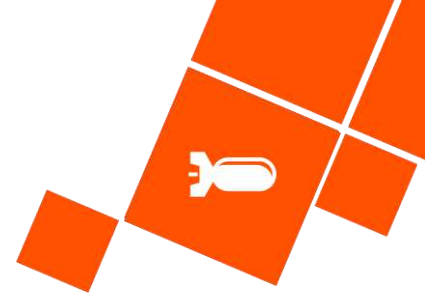
PROJECTNUMMER:	143000158
TEKENINGNUMMER:	GK
FORMAAT:	A2
GETEKEND DOOR:	Niels Faber
DATUM:	5-1-2023
OPDRACHTGEVER:	Arcadis Nederland BV
VOOR AKKOORD:	Menno Abee

Vestiging Veerweg 10 5171 PW Kaatsheuvel 0416-700220

Vestiging Heijen: De Grens 7 6598 DK Heijen 0485-802010

Email: eo@avg.eu Web: www.avg.eu

4 BEOORDELING BRONNENMATERIAAL

4.1 Indicaties voor explosieven in het onderzoeksgebied

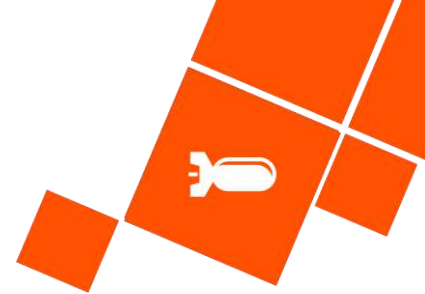
- Er is in de meidagen van 1940 geen sprake geweest van grondgevechten in het onderzoeksgebied.
- Voorafgaand aan de bevrijding door de geallieerden was er geen sprake van grondgevechten in het onderzoeksgebied.
- In het onderzoeksgebied waren geen militaire objecten aanwezig.
- Er zijn geen militaire vliegtuigen in het onderzoeksgebied gecrasht.
- Ter plaatse van het onderzoeksgebied is geen sprake geweest van vliegtuigbeschietingen, noodafwerpen en bombardementen.
- Het onderzoeksgebied heeft niet geleden onder gevechtshandelingen.
- De volledige voormalige Oostermeent is tijdens de bezetting door de Duitsers gebruikt als oefenterrein voor schietoefeningen.
- Er zijn in het verleden ontplofbare oorlogsresten in het onderzoeksgebied geruimd. Dit betrof de volgende ontplofbare oorlogsresten op de volgende locaties:
 - 25 onontplofte projectielen opgeruimd na Duitse schietoefeningen op de Oostermeent en de Gooische Zomerdijk.
 - Eén scherfgranaat aan de Ambachtsweg;
 - Eén Engelse pantsergranaat aan de Loswal 45;
 - Eén kartetsgranaat verschoten op de Oostermeent.

Hoewel het volledige onderzoeksgebied tijdens de bezetting is gebruikt door de Duitsers voor incidentele schietoefeningen zijn de restanten hiervan vrijwel direct hierna ook weer opgeruimd (zie §2.4). Bovendien is niet bekend welk geschut (en bijbehorende munitie) door de Duitsers is gebruikt en is geen van de MORA's te koppelen aan de schietoefeningen. Verder zijn na W.O. 2 enkele losse onontplofte oorlogsresten aangetroffen. Deze resten zijn echter niet van Duitse makelij.

De aangetroffen vermeldingen zijn te globaal om een afbakening toe te kunnen passen. In het kader van proportionaliteit zijn er onvoldoende aanwijzingen om een gebied van deze omvang als verdacht aan te merken. De kans op het aantreffen van een OO is net zo groot als op iedere andere onverdachte locatie in Nederland.

4.2 Leemten in kennis bronnenmateriaal

- Bij een historisch onderzoek kan nooit een volledig overzicht van alle bronnen worden verkregen. Er is bij dit onderzoek gebruik gemaakt van een bronnenselectie. Getuigen die meer kunnen vertellen over munitiedumping, vliegtuigcrashes en bombardementen kunnen ondertussen zijn overleden.
- Luchtfoto's van de Royal Air Force geven doorgaans een betrouwbare indicatie betreffende de vraag of er mogelijk ontplofbare oorlogsresten in het onderzoeksgebied aanwezig zijn. Luchtfoto's geven altijd een momentopname weer. Er kunnen voor, na en tussen verschillende opnamedata ontplofbare oorlogsresten in het onderzoeksgebied zijn terechtgekomen. Het is, vanwege getroffen camouflagemaatregelen,

maar zeer de vraag of alle geschutopstellingen etc. op luchtfoto's kunnen worden teruggevonden.

- De ruimrapporten van de EODD kennen hun beperkingen voor wat betreft de nauwkeurigheid van de vindplaatsbeschrijvingen. Het is niet altijd mogelijk om exact aan te geven waar de ontplofbare oorlogsresten werden aangetroffen. Deze munitie is bovendien geruimd. Dergelijke beperkingen zijn er ook bij andere geraadpleegde bronnen, zoals bijvoorbeeld documenten uit de gemeentearchieven. Er kan alleen een op ontplofbare oorlogsresten verdacht gebied worden afgebakend met behulp van concrete locatiebeschrijvingen.
- Door het ontbreken van relevant historisch bronnenmateriaal bestaan er leemten in de kennis ten aanzien van de incidentele schietoefeningen die de Duitsers tijdens de bezetting hielden op de voormalige Oosterveen. Onbekend zijn de exacte locaties van de oefeningen, welke munitie(groep) is gebruikt en wat voor OO direct hierna zijn opgeruimd. Het incidentele aantreffen van geallieerde munitie kan niet worden herleid naar concrete gebeurtenissen.
- Door de lange levertijd is het archief van het DMC Hilversum nog niet geraadpleegd. We verwachten hierin geen relevante meldingen aan te treffen. Mocht dit onverhoopt toch het geval zijn zal het onderzoek hiermee worden aangevuld.
- Bovengenoemd punt geldt tevens voor de literatuur van de Historische Kring Huizen. Op basis van de inhoudsopgave kan men reeds concluderen dat er hoogstwaarschijnlijk geen relevante vermeldingen in voorkomen. Desalniettemin wordt dit geverifieerd zodra wij de literatuur inzichtelijk hebben.

4.3 Soort, verschijningsvorm en aantallen

De aangetroffen vermeldingen zijn te globaal voor afbakening. De soort, aantallen ontplofbare oorlogsresten en verschijningsvorm zijn in deze niet van toepassing vanwege onvoldoende feitelijk bewijs voor de vermoedelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten.

4.4 Horizontale en verticale begrenzing verdacht gebied

De aangetroffen vermeldingen zijn te globaal voor afbakening. De horizontale en verticale begrenzing zijn in deze niet van toepassing vanwege onvoldoende feitelijk bewijs voor de vermoedelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten.

4.5 Bodembelastingkaart

Op basis van de beoordeelde feiten is geconcludeerd dat er te globale indicaties zijn voor de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten in het onderzoeksgebied. Op basis hiervan kan niet worden afgebakend. Derhalve is het onderzoeksgebied niet verdacht op de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten. De bodembelastingkaart is weergegeven op de hierop volgende pagina.

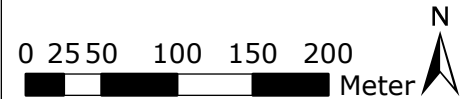
BODEMBELASTINGKAART

LEGENDA
Onderzoeksgebied

Deze kaart en de daarop weergegeven resultaten behoort bij een vooronderzoek rapportage. Zonder deze rapportage heeft deze kaart geen geldigheid status.

Er zijn in de geraadpleegde bronnen geen gebeurtenissen aangetroffen die betrekking hebben op het onderzoeksgebied. Alleen oorlogshandelingen in of nabij het onderzoeksgebied zijn afgebakend.

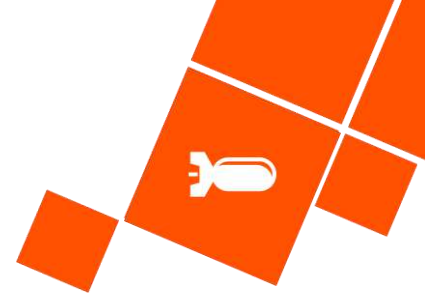

PROJECTNUMMER: 143000158
TEKENINGNUMMER: BK
FORMAAT: A2
GETEKEND DOOR: Niels Faber
DATUM: 3-1-2023
OPDRACHTGEVER: Arcadis Nederland BV
VOOR AKKOORD: Menno Abee

Esri Nederland, Community Map Contributors

Vestiging Kaatsheuvel: Vestiging Heijen: Email: eo@avg.eu
Veerweg 10 De Grens 7 Web: www.avg.eu
5171 PW Kaatsheuvel 6598 DK Heijen
0416-700220 0485-802010

5 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

5.1 Conclusie

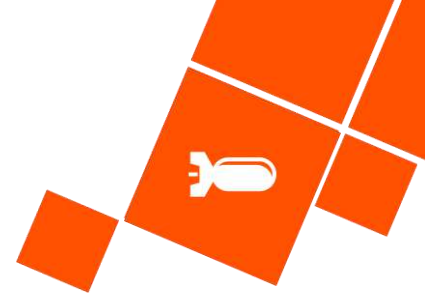
AVG heeft in opdracht van Arcadis Nederland BV een vooronderzoek ontplofbare oorlogsresten uitgevoerd voor het onderzoeksgebied Huizen Oost-West As.

Op basis van de beoordeelde feiten is geconcludeerd dat de aangetroffen vermeldingen te globaal zijn voor afbakening van een verdacht gebied. Er zijn onvoldoende indicaties voor de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten in het onderzoeksgebied. Derhalve is het onderzoeksgebied niet verdacht op de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten.

Wij adviseren Arcadis Nederland BV om dit vooronderzoek ter kennisgeving te delen met de gemeenten Huizen en Blaricum.

5.2 Advies vervolgtraject

AVG adviseert Arcadis Nederland BV om de werkzaamheden onder reguliere condities uit te voeren. De kans op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten is net zo groot als de gemiddelde kans op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten op als 'onverdacht' aangemerkte locaties in de rest van Nederland. Grondroerende werkzaamheden kunnen in het onderzoeksgebied op reguliere wijze worden uitgevoerd en een vooronderzoek na-conflict-periode (hoofdstuk 3.4 van het CS-VROO d.d. februari 2021) is daarom niet van toepassing, zie de tekening BBK.

6 BIJLAGEN

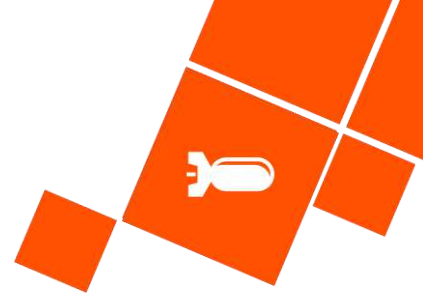
6.1 Bronnenlijst

6.1.1 Archieven en overige instanties

- Explosieven Opruimings Dienst Defensie te Soesterberg / Semi-Statistisch Informatiebeheer te Rijswijk
- Bedrijfsarchief AVG
- Bundesarchiv-Militärarchiv Freiburg
- Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen
- Archief van het gemeentebestuur Blaricum
- Imperial War Museums te Londen
- Kadaster te Zwolle
- Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage
- Laurier Military History Archive (LMH), Waterloo (Canada)
- Library and Archives Canada te Ottawa
- Luftbilddatenbank te Estenfeld
- Nationaal Archief te 's-Gravenhage
- National Archives and Records Administration te Washington DC
- Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie te Amsterdam
- Nederlands Instituut voor Militaire Historie te 's-Gravenhage
- Noord-Hollands Archief
- Universiteit Wageningen, afdeling Speciale Collecties
- The National Archives te Londen

6.1.2 Literatuur

- Amersfoort, H., en P. Kamphuis (red.), *Mei 1940. De strijd op Nederlands Grondgebied* ('s-Gravenhage 2005)
- Brongers, E.H., *De gebroken vleugel van de Duitse adelaar: inventarisatie van de Duitse verliezen in de luchtoorlog van mei 1940 boven Nederland* (Soesterberg 2010)
- Foreman, J., *The Fighter Command War Diaries: July 1944 to May 1945* (2004)
- Grimm, P., *Verloren luchtruim. De geallieerde luchtoperaties boven Nederland in mei 1940* (Lichtenvoorde 2021)
- Kamerling, C.D., *Algemeen overzicht van de strijd om en in de Vesting Holland (zonder het Oostfront) en de strijd tegen de luchtlandingstroepen rondom 's-Gravenhage, mei 1940* ('s-Gravenhage 1954)
- Klep, C. en B. Schoenmaker (red.), *De bevrijding van Nederland 1944 – 1945. Oorlog op de flank* (Den Haag 1995)
- Koopman, H., *Vergeltungswaffen in Nederland. De inzet van V.1, V.2 & V.4 vanaf Nederlands grondgebied* (Utrecht 2018)
- Meijers, A., *Achtung Minen – Danger Mines. Het ruimen van landmijnen in Nederland 1940-1947* (Soesterberg 2013)
- Middlebrook, M., en C. Everitt, *The Bomber Command War Diaries. An Operational Reference Book, 1939-1945* (Suffolk 1985)
- Molenaar, F. J., *De luchtverdediging in de meidagen van 1940. Deel 1 en deel 2* ('s-Gravenhage 1970)

- Nierstrasz, V.E., *De operatiën van het veldleger en het Oostfront van de Vesting Holland, mei 1940* ('s-Gravenhage 1955)
- Veenstra, S.L., *In de schaduw van de glorie: overzicht van vliegtuigbergingen in Nederland: 1960-1977* (Zutphen 1992)
- Woensel, J. van, *Vrij van Explosieven. De geschiedenis van het EOCL en zijn voorgangers 1944-2004* (Amsterdam 2004)
- Zwanenburg, G.J., *En nooit was het stil....Kroniek van een Luchtoorlog. Deel 1 & 2* ('s-Gravenhage 1990/1992)
- Snel, J. (Red.), *Huizen in verdrukking en verzet, 1940-1945. Deel I, II en III* (Huizen, 2003)

6.1.3 Websites

- <https://www.archieven.nl/nl/>
- <http://www.avg.eu>
- <https://beeldbankwo2.nl/nl/>
- <https://www.delpher.nl/>
- <http://www.echodelta.net/mbs/eng-translator.php>
- <http://www.explosievenopsporing.nl>
- <https://www.explosievenopsporing.nl/veo-bommenkaart/>
- <https://www.iwm.org.uk/collections>
- <https://www.oorloginblik.nl>
- <https://nimh-beeldbank.defensie.nl/beeldbank>
- <https://www.tracesofwar.nl/>
- <http://www.vergeltungswaffen.nl>
- <http://verliesregister.studiegroepluchtoorlog.nl>
- <https://www.historischekringhuizen.nl/>

6.1.4 Overig

- T. Eversteijn, *Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940 - 5 mei 1945* (2003).

6.2 Certificaat vooronderzoek en risicoanalyse

AVG Explosieven Opsporing Nederland
Veerweg 10, 5171 PW Kaatsheuvel
KvK-nummer: 12029421

Dit certificaat is afgegeven op basis van het Certificatieschema
Vooronderzoek en Risicoanalyse ontplofbare oorlogsresten, vastgesteld d.d. 29 januari 2021,
waarmee voldaan wordt aan de kaderbepalingen van het Arbeidsomstandighedenbesluit.

Certificaat

Vooronderzoek en Risicoanalyse ontplofbare oorlogsresten
Evaluatie van het kwaliteitssysteem heeft plaatsgevonden volgens
het certificatiereglement van TÜV Nederland voor het toepassingsgebied:
Deelgebied: Vooronderzoek ontplofbare oorlogsresten.
Deelgebied: Risicoanalyse ontplofbare oorlogsresten.

Deze certificatie is onderworpen aan een jaarlijkse evaluatie door TÜV Nederland.

TÜV Nederland verklaart dat het gerechtvaardigd vertrouwen bestaat dat het door de **AVG Explosieven Opsporing Nederland** gehanteerde kwaliteitssysteem voldoet aan de eisen uit het bovengenoemde certificatieschema.

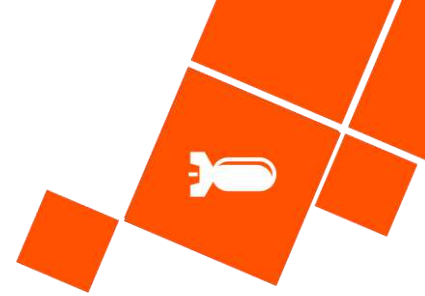
De eisen in dit certificatieschema hebben betrekking op het kwaliteitssysteem van het bedrijf
inzake het Vooronderzoek en de Risicoanalyse van ontplofbare oorlogsresten.

Registratienummer:	13360-13.2	Managing Director	TÜV Nederland
Ingangsdatum certificaat:	08-07-2021	Dhr. E.W.A.C. Franken	Ekkersrijt 4401
Certificaat geldig tot:	03-06-2024		5692 DL Son en Breugel
Datum eerste certificaat:	08-07-2021		T: +31 (0) 499 – 339 500
			E: info@tuv.nl
			W: www.tuv.nl

1 / 1

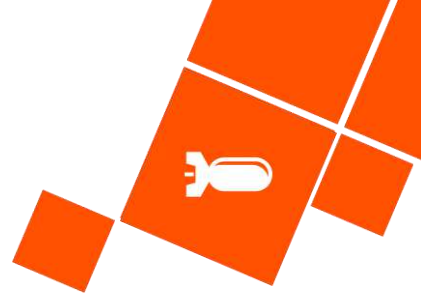
6.3 Motivatie luchtfotobestelling

In bepaalde gevallen zijn er geen luchtfoto's besteld. Dit wordt als volgt gemotiveerd:

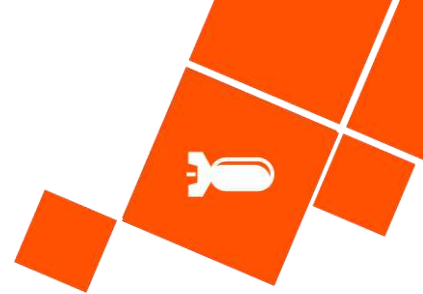
- Indien er geen kwalitatief goede luchtfoto's beschikbaar zijn van (kort) voor/na een gebeurtenis;
- Bij schermutselingen en kleinschalige grondgevechten, waarbij er enkel schotenwisselingen met klein kaliber munitie hebben plaatsgevonden en/of waarbij het gebruik van (grotere kalibers) geschutmunitie achterwege is gebleven;
- Bij beschietingen met vliegtuigboordwapenmunitie. Inslagen van vliegtuigboordwapenmunitie zijn niet waarneembaar op luchtfoto's;
- Bij uit schriftelijke bronnen globaal bekende of niet/onvoldoende herleidbare bombardementen;
- Indien reeds bekend is dat een gebied door meerdere (zware) bombardementen is getroffen, dan worden er luchtfoto's van de begin- en eindsituatie na het laatste bombardement besteld;
- Bij bombardementen met kleine (cluster-)bommen, zoals de SD1, de SD2 en staafbrandbommen. Inslagen van kleine bommen zijn niet waarneembaar op luchtfoto's;
- Bij schadevermeldingen op basis waarvan de aard van de schade niet kan worden herleid of waarbij niet bekend is door welk type ontplofbare oorlogsresten deze werd veroorzaakt, alsmede het ontbreken van de gegevens over de locaties waar de munitie is neergekomen. Indien de aard van de schade wel herleidbaar is, dan dient deze bron te worden geverifieerd middels een andere bron;
- Bij noodlandingen van militaire vliegtuigen, omdat deze toestellen inmiddels zijn verwijderd;
- Bij vliegtuigcrashes waarvan de locaties niet direct herleidbaar zijn naar het onderzoeksgebied, omdat er alleen een plaats- of een straatnaam wordt genoemd. Indien de locatie herleidbaar is, dan wordt alleen een luchtfoto's van vlak na de gebeurtenis gebruikt, indien op latere foto's geen waarneming kan worden gedaan;
- Bij opgeblazen bruggen en kunstwerken waarvan de locaties reeds uit (geschreven) bronnen bekend zijn;
- Gevechtshandelingen waarvan de (geschreven) bronnen, niet zijnde de luchtfoto's, afdoende duidelijkheid verschaffen over de door een gevechtshandeling getroffen locatie, waardoor er een afbakening kan worden toegepast;
- Indien er een aan ontplofbare oorlogsresten gerelateerde waarneming door middel van de luchtfotoanalyse wordt gedaan, zonder dat er een koppeling met een geschreven bron kan worden gemaakt, dan worden geen extra luchtfoto's ingekocht om de dag of periode van de gevechtshandeling vast te kunnen stellen.

Wanneer er sprake is van de aanleg van militaire objecten, zoals stellingen, wapenopstellingen, loopgraven, verdedigingswerken, munitie-opslaglocaties, militaire kampementen en tankgrachten, dan wordt dit niet beschouwd als gevechtshandelingen, maar verdedigende maatregelen. In dit geval is het wenselijk om over luchtfotomateriaal van de eindsituatie te beschikken, dat wil zeggen: het moment waarop verdedigende maatregelen zijn getroffen.

Bij grondgevechten in een gebied dat gedurende een langere periode aan het front heeft gelegen, zoals bijvoorbeeld het Maasfront en het Betuwefront, wordt op de volgende wijze de luchtfotoselectie toegepast: de frontperiode wordt in zijn geheel gezien, waarbij de

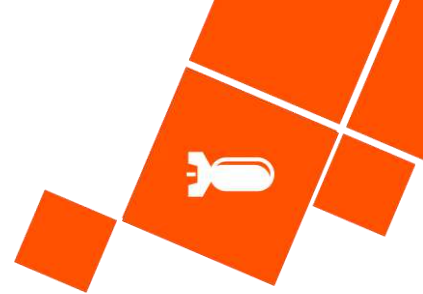

begin- en einddatum van de frontperiode leidend zijn bij het bestellen van luchtfoto's. Het uitgangspunt is dat de totale weerslag van de strijd het beste zichtbaar is op luchtfoto's van na de gevechten.

6.4 Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis
2nd TAF	Second Tactical Air Force
ABTA	All Bombs in Target Area
ARTA	All Rockets in Target Area
A/C	Aircraft
D/H	Direct Hit
FO	Flight Officer
Jabo	Jachtbommenwerper
Kkm	Klein kaliber munitie
Lbs.	Ponden
MET	Military Enemy Transport
N/M	Near Miss
NRO	No Results Observed
NYR	Not Yet Returned
OO	Ontplofbare Oorlogsresten
PAG / Pag.	Pantser Afweer Geschut
Rly.	Railway
R/P	Rockets
TA	Target Area

6.5 Wijze benadering archiefbronnen

De wijze waarop archiefbronnen zijn benaderd, is hieronder beschreven:

- Heeft er een fysiek bezoek plaatsgevonden; en zo ja, wanneer en door wie?
Ja, voor alle archieven heeft er een fysiek bezoek plaatsgevonden, tenzij het archief reeds gedigitaliseerd was. Dit geldt voor het online krantenarchief Delpher, alsmede de toegangen 409 en 575 van het NIMH.
- Is een database met eerder verworven informatie uit een archief geraadpleegd?
Indien alle relevante stukken uit een archief reeds in bezit zijn, is er een (GIS) database van de uitwerkingen geraadpleegd.
- Is enkel de website van de archiefbewaarplaats geraadpleegd?
Nee, in geen van de gevallen is enkel de website van de archiefbewaarplaats geraadpleegd.
- Heeft de organisatie de bron zelf benaderd, of is dit uitbesteed aan derden - en zo ja, aan wie?
De organisatie heeft de bron zelf benaderd.
- Zijn van de archiefbewaarplaats enkel telefonische inlichtingen verkregen?
Nee, er heeft fysiek bezoek van de archiefbewaarplaatsen plaatsgevonden, tenzij de archieven reeds gedigitaliseerd zijn en de stukken via het internet kunnen worden ingezien.
- Is de bron op een andere wijze benaderd?
Nee, dit is niet van toepassing.